

JAARGANG 25 NUMMER 37

BULLETIN WIJNANDSRADE

**UITGAVE HEEMKUNDEVERENIGING
VRIENDEN VAN WIJNANDSRADE**

Bij de voorpagina:

De Brommelerhof in het voorjaar (gezien vanuit de Kleine Gats in Swier).

BULLETTIN WIJNANDSRADÉ

*Uitgave van de heemkundevereniging
Vrienden van Wijnandsrade*

Jaargang 25, nummer 37

Redactie

- * Wiel Oehlen
- * Jack Jetten
- * Eppo Brongers
- * Hans Toonen

Fotografie

- * Jan Jansen, tenzij anders
aangegeven

Grafische vormgeving

- * Cyril v.d. Weyer

Redactie-adres

- * Swier 47, 6363 CL Wijnandsrade, w.oehlen@planet.nl
(tevens het secretariaat van de heemkundevereniging)

INHOUDSOPGAVE

* Redactioneel	Pag. 04
* In memoriam	Pag. 06
* Een eigen website	Pag. 09
* Het documentatie- en archiefcentrum van de Vrienden	Pag. 11
* Nieuwjaarstoespraak	Pag. 14
* Algemene ledenvergadering	Pag. 19
* Ons zilveren jubileum	Pag. 22
* 'Wijnandsrade BinnensteBuiten'	Pag. 25
* Heemkundige berichten	Pag. 28
* Communicantjes	Pag. 35
* Nonk Arnold	Pag. 36
* Heraldiek en kasteel Wijnandsrade	Pag. 38
* Uit de oude doos	Pag. 44
* De vakantieboom	Pag. 45
* De pastoren van Wijnandsrade, deel 3 (slot)	Pag. 49
* Kennismaking met Jos L'Ortye, de nieuwe pastoor van Nuth en Wijnandsrade	Pag. 60
* Koninklijke onderscheidingen	Pag. 63
* Gedicht	Pag. 70

Redactioneel

De heemkundevereniging Vrienden van Wijnandsrade werd op 22 december 1981 opgericht. Aanvankelijk gingen de Vrienden als een stichting door het leven, maar in 1994 kozen wij – bij gelegenheid van ons twaalfeneenhalf jarig jubileum – voor de verenigingsvorm. Op 22 december 2006 bestaat onze heemkundevereniging dus een kwarteeuw.

Met dit bulletin luiden wij de vijfentwintigste jaargang van dit bulletin én het zilveren jubileum van de Vrienden van Wijnandsrade in. Als bestuur vonden wij dat een goede reden om binnenkort stevig uit te pakken. Voor begin volgend jaar is een aansprekend feestprogramma in voorbereiding, waaronder de publicatie van een lijvig boekwerk. In dit bulletin doen wij u onze ambitieuze plannen uit de doeken.

En daarnaast treft u hierna te doen gebruikelijk een breed scala aan lezenswaardige artikelen aan over vroeger en nu.

Veel leesplezier!

Mocht u als lid van onze heemkundevereniging ook zelf eens een bijdrage willen schrijven dan wel behoefte hebben om te reageren op een van de artikelen uit dit blad; dat kan en daarvoor hoeft u niet in het bestuur van onze vereniging of de redactie van dit bulletin te zitten. Ook interesse én inspiratie? U kunt uw bijdrage of reactie inleveren bij een van de redactie-adressen (of mailen naar w.oehlen@planet.nl).

Mocht u in het bezit zijn van oude foto's, boeken, voorwerpen, artikelen, enz., die betrekking hebben op Wijnandsrade en die u op een verantwoorde manier in beheer wilt geven of die u bereid bent te laten kopiëren of fotograferen; neem contact op met een van de bestuursleden van uw heemkundevereniging. Hetzelfde geldt voor mogelijke (historische) vondsten van bijvoorbeeld oude scherven, dakpannen, munten, e.d. uit de bodem in en rondom Wijnandsrade. De namen en telefoonnummers van onze bestuursleden staan achter in dit bulletin.

Tot slot. Aan dit nummer is een acceptgirokaart toegevoegd voor de jaarlijkse contributie. Wij hopen dat u weer uw bijdrage wilt storten, ter bestrijding van onze onkosten.

De contributie is vrij, maar bedraagt minimaal € 7,50 per jaar. Wij gaan ervan uit dat de leden die ons bulletin per post ontvangen dit bedrag verhogen. Uiteraard zijn wij dankbaar wanneer uw bijdrage hoger uitvalt. Want vele (sterke) schouders maken ons werk – én de realisatie van onze ambitieuze plannen voor het komende jaar – wat gemakkelijker.

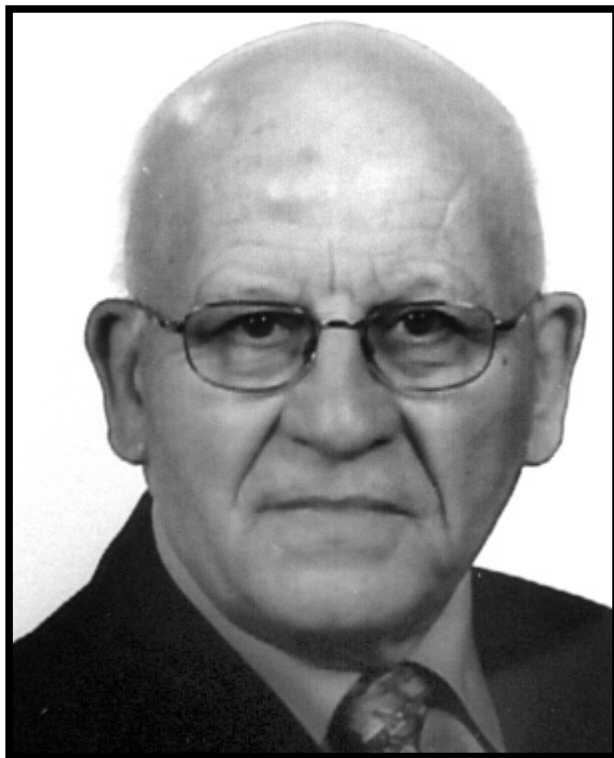
De redactie

In memoriam

Lou Houtvast

Op 3 januari van dit jaar overleed volledig onverwacht Lou Houtvast. Hij werd vierenzeventig jaar. Terwijl Lou en zijn kinderen zich zorgen maakten over de gezondheid van zijn vrouw Mia nam de geschiedenis een andere loop en werd Lou, die vaak zo'n onverwoestbare indruk maakte, plotseling uit de familiekring en uit de dorpsgemeenschap van Wijnandsrade weggerukt.

Het leven van Lou Houtvast is decennia lang onverbreekelijk verbonden geweest met de geschiedenis van ons dorp. Hij was onder meer de drijvende kracht achter de bouw en de exploitatie van het gemeenschapshuis, waar hij met veel vindingrijkheid altijd weer de nodige fondsen voor wist te verwerven. Bekend zijn de motorraces op het Allee-circuit, waarvan hij in de zestiger en begin zeventiger jaren de exploitatie draaiende hield. Ook de plaatselijke verenigingen, fanfare St. Caecilia voorop, hadden zijn warme belangstelling. Als gelovig katholiek kon ook de St. Stephanusparochie altijd op zijn warme steun rekenen.

Lou Houtvast
(foto uit familie-archief).

Wie herinnert zich niet de actie 'leien dak' voor de kerk waarvan hij een van de drijvende krachten was? Maar ook daarna bleef de parochiekerk van Wijnandsrade zijn aandacht houden; tot aan zijn dood was hij bestuurslid van de Stichting tot behoud van de St. Stephanuskerk, die fondsen verwerft en beheert voor het instandhouden van ons intiem dorpskerkje. Hij leverde verder een stevige bijdrage aan de financiële basis voor de bouw van de Isidoruskapel in Swier en zorgde er persoonlijk voor dat de

gemeenschap van Swier voor dit initiatief de pauselijke zegen kreeg in de vorm van een speciale oorkonde. Zijn betrokkenheid bij het wel en wee van Wijnandsrade bracht hem onvermijdelijk ook in contact met de politiek. In een cruciale periode was hij raadslid en wethouder van de (toen nog zelfstandige) gemeente Wijnandsrade en wist hij zijn stempel te drukken op zowat alles wat er binnen de gemeente omging. Je kwam daarbij ook niet om hem heen. Zodra Lou ergens enthousiast voor was en zich daar sterk voor maakte, was het ondenkbaar dat je je daaraan kon onttrekken. Na de gemeentelijke herindeling zat hij nog korte tijd in de gemeenteraad van Nuth, maar dat beviel hem slecht. Er werd te veel gepraat en er was wat hem betreft te weinig actie. Bovendien voerde zijn werk hem steeds vaker buiten de landsgrenzen en werd de combinatie met zijn maatschappelijke activiteiten voor hem steeds moeilijker.

Op de ledenlijst van onze vereniging prijkt Lou Houtvast helemaal bovenaan, als lid nummer een. Het typeert hem. Bij de oprichting in 1982 van (toen nog de stichting) Vrienden van Wijnandsrade was hij de eerste die zich enthousiast als donateur aanmeldde. De laatste jaren was Lou wat minder zichtbaar in het publieke leven, maar hij zat zeker niet stil. Zijn contacten in het religieuze veld brachten hem wel nog vaak in het buitenland; een privé-audiëntie bij de onlangs overleden paus beschouwde hij als een van de hoogtepunten uit zijn leven.

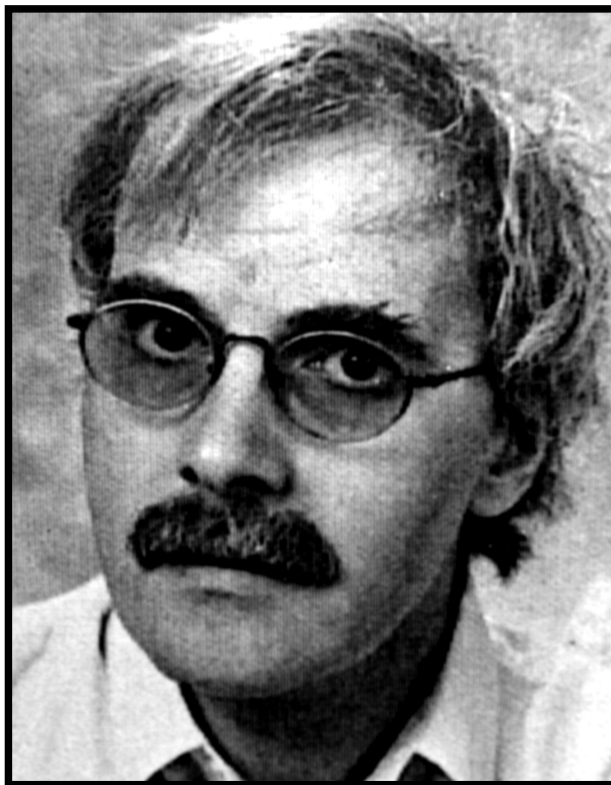
Lou Houtvast was een markante, gedreven en warme persoonlijkheid. Wij zullen hem heel erg missen.

Cees Jutte

Op 22 april 2006 overleed heel plotseling Kees Jutte. Cees is maar drieënvijftig jaar oud geworden. Op de een of andere manier voelt iedereen die hem heeft gekend zijn verlies als een groot gemis. Ofschoon de laatste vijfentwintig jaar van zijn leven in steeds sterkere mate werden bepaald door een slopende ziekte, bleef hij intens in al zijn stemmingen: genietend, mopperend, creatief, sociaal, maar vooral gelukkig als echtgenoot van zijn Muk en als vader van zijn vier kinderen. Ofschoon hij zich de laatste tijd nog weinig in het dorp liet zien, was hij nog volop aanwezig. Zijn pijn zette hij om in levenslust.

Als kunstenaar van mystieke tekeningen (mandala's) en ontwerper van talloze free-cards droeg hij op een verrassend kleurrijke wijze de boodschap over, dat er achter de gewone dingen altijd een buitengewone zingeving te ontdekken valt. Op een tentoonstelling in het raadshuis van Landgraaf (in juni 1996) beleefde hij zijn 'finest hour'.

Wijnandsrade heeft hij altijd een warm hart toegedragen. Nauwgezet en gewetensvol zette hij het in het dialect gesproken woord van zijn vriend Hub Habets in 1995 op schrift (in het prachtige cahier 'Hub va Fon, Zoë woar dat vreuger'). Dat hij hiervoor van de Vrienden van Wijnandsrade veel waardering kreeg, mag duidelijk zijn. In 1999 verzorgde hij het fraaie kaftontwerp van 'Er is een raam in de maan', een dichtbundel met prachtige kinderpoëzie van de hand van de leerlingen van de plaatselijke St. Stefanusschool. Het is jammer dat hij niet nog meer heeft kunnen publiceren.

Cees Jutte
(foto uit familie-archief).

Uit zijn kleurrijke verhalen (1991) ontleen wij het volgende kenmerkende citaat: 'Multiple Sclerose is een magische misselijkheid van alles en nog wat. Die ongesteldheid heb ik weten te beperken middels natuurlijke stoffen en mijn eigen goddelijke zielekracht. Dit alles maakt dat ik 'M.S.-sowhat' leef. Magic Sick, Magic Sickness of Magic Sickening klinkt toch eventjes anders dan Multiple Sclerose. Het laatste woord bestaat pas na lijkschouwing, wetenschappelijk gezien, eveneens zoiets magisch. Met andere woorden: als de ziel reeds vertrokken is .....'. Op 27 april 2006 hebben wij in de kerk van Cees Jutte afscheid genomen, tijdens een heel bijzondere viering met muziek waarvan hij hield.

Wij wensen Muk en de kinderen heel veel sterkte toe.

Het Bestuur

Een eigen website

‘In Wijnandsrade weerspiegelt zich de wereld’

Sinds kort beschikt onze heemkundevereniging onder ‘www.vrienden-vanwijnandsrade.nl’, over een eigen website. De nieuwe site is de afgelopen maanden door de bestuursleden Ria Marell en Wilfried Dabekaussen gemaakt (die de site ook actueel zullen houden).

De website van de Vrienden werd op 9 juni door burgemeester Binderhagel van de gemeente Nuth in de ridderzaal van kasteel Wijnandsrade de wijde wereld ingestuurd. Met een druk op de muis realiseerde de burgemeester daarmee in zekere zin een inhaalslag.

Het motto van de officiële openingsplechtigheid was ‘In Wijnandsrade weerspiegelt zich de wereld’. Enerzijds een beetje pretentius, maar anderzijds geeft dit motto weer wat wij als de Vrienden van Wijnandsrade onder heemkunde verstaan: De studie van de geschiedenis en de cultuur van een plek die een groep mensen hun ‘heem’ noemt. De plek waar alles zo vertrouwd is, dat men er zijn identiteit aan ontleent. ‘Ich bin inne Röötsjer jong’ of ‘Ich bin ein Röötsjer meadje’. Wie dat zegt, heeft Wijnandsrade diep in de genen zitten. Maar je ontdekt al snel dat de cultuur en geschiedenis van je eigen plek niet zomaar op zichzelf staan. Veel mensen zijn van verre gekomen en hebben zich met hún cultuur en hún tradities in ons ‘heem’ gevestigd. In je eigen cultuur en tradities herken je dan ook vooral die van een ander.

Ter illustratie: Wijnandsrade – ons eeuwenoude dorpje met dat heel eigen Limburgse karakter – is gesticht door een edelman uit Schinnen; een familie van Duitse baronnen heeft ons dorp meer dan zeventhonderd jaar in bezit gehad; wij waren in Wijnandsrade Brabants, Spaans, Oostenrijks, Frans en Belgisch; pas lang na Indonesië, Suriname en de Antillen werden wij in Wijnandsrade Nederlands; bekende ‘Röötsjer’ families stammen van rentmeesters uit Luxemburg en Duitsland; paters en landarbeiders uit heel Europa hebben zich in Wijnandsrade gevestigd; een schrijver uit het Haagse Voorhout kent onze geschiedenis beter dan wie dan ook en onze burgemeester is helemaal uit

Suriname gekomen om ons te besturen en onze nieuwe website te openen.

Opening website door burgemeester Headley Binderhagel, geassisteerd door Wilfried Dabekaussen.

Het is dus echt waar: 'In Wijnandsrade weerspiegelt zich de wereld'. En die wereld is sinds 9 juni 2006 ook te bewonderen op het Wereld Wijde Web.

Met onze nieuwe website streven wij na:

- kennis over Wijnandsrade te verspreiden;
- nostalgie te ondersteunen;
- een toegankelijk podium te bieden voor wie zich betrokken voelt bij Wijnandsrade;
- informatie over culturele en traditionele gebeurtenissen te verspreiden;
- tradities in stand te houden;
- een breed publiek – met name jongere mensen – te betrekken bij de cultuur en tradities van ons mooie dorp.

Wilfried Dabekaussen

Het documentatie- en archiefcentrum van de Vrienden

‘Veel prachtige boeken die u gratis kunt lenen’

Sinds enkele jaren heeft onze heemkundevereniging haar uitgebreide boekenbezit in de kelder van de plaatselijke pastorie opgeslagen. In 2005 is een ‘werkgroep Boekenbezit’ opgericht (bestaande uit de bestuursleden Ria Marell en Wilfried Dabekaussen), met als opdracht al die boeken te ordenen en gesystematiseerd in een catalogus op te nemen. De werkgroep Boekenbezit kon daarbij terugvallen op een eerder doorgevoerde globale inventarisatie.

Tijdens de jaarvergadering van onze heemkundevereniging mochten wij trots melden dat deze arbeidsintensieve klus is geklaard. Alle boeken van de Vrienden van Wijnandsrade zijn inmiddels geregistreerd en gerubriceerd.

Op het ogenblik bevat de catalogus bijna negenhonderd titels, verdeeld over twaalf categorieën. Daarbij kan worden gedacht aan:

- 63 boeken in de rubriek ‘Algemeen’;
- 112 boeken in de rubrieken ‘Wijsbegeerte, Godsdienst en Sociale Wetenschappen’;
- 81 boeken in de rubrieken ‘Wiskunde, Exacte vakken en Land- en tuinbouw’;
- 122 boeken in de rubrieken ‘Kunst, Cultuur, Architectuur en Volkscultuur’;
- 44 boeken in de rubriek ‘Literatuur’;
- 345 boeken in de rubrieken ‘Geschiedenis en Land- en volkenkunde’;
- 99 Boeken over Wijnandsrade;
- waarnaast een groot aantal kaarten, eigen uitgaven en tijdschriften.

Aan ons boekenbezit is onlangs – met dank aan oud-pastoor Souren – een groot gedeelte van de bibliotheek van het voormalige klooster Ravensbos toegevoegd.

De werkgroep Boekenbezit is op het ogenblik druk doende met de inventarisatie van deze boeken en de opname ervan in onze bibliotheek en catalogus.

Impressie documentatie- en archiefcentrum.

Alles bij elkaar hebben wij in het bezit van een indrukwekkend boekenbestand, variërend van algemene geschiedenis, Limburgse geschiedenis en volkscultuur tot een prachtige verzameling over Wijnandsrade; niet alleen drukwerk, zoals het beroemde boekje uit 1886 van pastoor Peeters, maar ook kopieën van achttiende- en negentiende-eeuwse handgeschreven documenten uit Wijnandsrade: middeleeuwse contracten, negentiende-eeuwse verslagen van het Kerkelijk Zangkoor en nog veel meer. Voor de liefhebbers zijn er enkele mooie – soms heel oude – kaarten en topografisch materiaal over Wijnandsrade en Zuid-Limburg. Tot slot zijn wij in het bezit van

enkele soms heel oude boeken, die ooit persoonlijk bezit waren van Wijnandsrader burgers.

Al die boeken zijn er om gelezen en geraadpleegd te worden. De catalogus die de werkgroep Boekenbezit heeft gemaakt, is voor iedereen via onze nieuwe website (www.vriendenvanwijnandsrade.nl) toegankelijk. Het grootste gedeelte ervan is nu al te raadplegen. Zodra de aanvullingen vanuit Ravensbos zijn gecatalogiseerd, wordt de hele catalogus op internet gezet.

Bent u geïnteresseerd?

Wij hebben het volgende uitleenreglement opgesteld:

- De Bibliotheek is op afspraak toegankelijk.
- Boeken worden gratis uitgeleend.
- Onbekenden wordt gevraagd zich te legitimeren.
- Bel en maak een afspraak met:
  - o Ria Marell (045 – 524 51 67);
  - o Wilfried Dabekaussen (045 – 524 13 20);
  - o of neem contact op via onze website (de rubriek ‘Contact’).

Wilfried Dabekaussen

Nieuwjaarstoespraak

Elke zichzelf respecterende gemeente organiseert in het begin van de maand januari een nieuwjaarsreceptie, alwaar de burgers hun bestuurders en de bestuurders hun burgers (én natuurlijk elkaar) de beste wensen voor het nieuwe jaar kunnen toewensen. Sinds Wijnandsrade onderdeel uitmaakt van de gemeente Nuth moeten de burgers en de bestuurders uit Wijnandsrade daarvoor dus naar het gemeentehuis van Nuth.

In de loop van de jaren negentig hebben het Gemengd Kerkelijk Zangkoor, de Koninklijke Erkende Fanfare en het bestuur van het Gemeenschapshuis van Wijnandsrade de handen in elkaar geslagen en als alternatief voor deze verloren gegane dorpstraditie een druk bezocht nieuwjaarsconcert uit de grond gestampt. Die plaatselijke 'nieuwjaarsreceptie nieuwe stijl' werd dit jaar door Math Marell – de officieuze nachtburgemeester van Wijnandsrade – opgeluisterd met een pakkende toespraak over de manier waarop de bewoners van ons dorp elkaar vroeger 'verrasjten'.

Betste luuj van Roa, 'Ein gelukzieëlig nuujjaar en alles wat wunsjelijk is!' Ich heit uch van harte welkom op dit nuujjaarsconcert van de fanfare

en ut zangkoear. De organisatoren van dit fieëst hubbe mich gevraagd uch get te vertille euver 'ut oud op nuuj van vreuger' en euver de meneer wo-op de luuj van Roa mekaar in miene jeugdtied deege verrasje. Dat doon ich natuurlik gear; mèt vanteveure wil ich de fanfare, ut zangkoear en ut besjuur van oos Gemeinsjapshoes hartelik bedanke veur hun initiatief, hie jaarliks ein nuujjoarsreceptie te organiseren. Want as-ze dat neet houwe gedoan, dan woar ut hie vandaag d'r daag mit oud op nuuj mèt inne doeaje boel geweest. En dat zou toch joamer zin; want mekaar verrasje, dat zit os Rötcher in ut blood en dat dont v'r hie al zoelang as ich mich kin herinnere.

Wie Wienesroa nog ein zelfsjtandige gemeente woar, ginge de inwoners van oos dörp d'r burgemeister en wethouwesj mit nuujjaar ummer hun wunsje aanbiede op ut Gemeintehoes aan de Oudenboschstraat. Wie vier in 1982 bie Nuth zint gekomme, woort dat allemoal angesj. In ut begin vergaderde de Gemeinteroad van Groeat-Nuth beurtelings in ut Gemeinsjapshoes van de kernen Hulsberg, Nuth, Sjummert, Voasje en Wienesroa. En mit nuujjaar koame d'r burgemeister en de wethouwesj noa elke dorpskern, om doa de nuujjoarswunsje van de inwoners in ontvangst te numme. Mèt noa ein paar jaar is dat gebroek aafgesjaft. Ut woort ein te zjwoare belasting veur ut College. Doanoa hat men de nuujjoarsreceptie van Nuth joarelang in ut plaatselikke Gemeintehoes gevierd en sinds kort gebeurt dat in ut Trefcentrum van Nuth. Mèt in Hulsberg, Sjummert, Voasje en Wienesroa woort sindsdien nieks miè gereigelt. En doarom bin ich zoea blie dat de fanfare, ut zangkoor en ut besjuur van oos Gemeinsjapshoes os veurtaan jaarliks de gelegenheid bieden om mekaar in ut eige dörp te kinne blieve verrasje.

Zoea-as de meeste aanwezige waal zulle weite, bin ich in Zjwier geboare. En doa is mich ut verrasje mit d'r papeleapel ingeate.

Ut nuuje jaar begos in Zjwier ummer mit ut verrasje van de familie en de buurt. Vuel buurtgenoten degen dat al in mitte in de nach en de rest gans vreug in d'r murge; ongerweag noa de kirk. As-ze dan euver de Zjwierderkirkweag noa de vreugmis kretsten, troffe ze doa inne ganse boel buurt- en dörpsgenoten, die ze dan mit inne sjtevige handdruk en ein 'gelukzieëlig nuujjaar' verrasjten. Op d'r truukweag –

en gezeagend door meneer pesjtoear – ging men dan bie de familie en gow bekinde aan. Doa kos men dan op ein waffel en ein drupke reakene. Vaak ut iësjte oet inne hieële lange reeks! De luuj noome zich vreuger rustig de tiet, om mekaar te verrasje. Dat ging soms zelfs door tot mit Maria Lichtmis, op 2 februari. Men trampelde in de iësjte weake van ut joar gemoedelik de familie aaf, die in de naburige durpe en gehuchte woonde. Woar ut sjlecht wear, dan sjtilde men dat bezoek gewoon effe oet, tot de wearsomsjtandigheden get beater woare. As jeugd van Zjwier ginge vier op nuujjoarsdaag ummer van deur tot deur; de luuj van g'n dörp verrasje. Soms leverde dat get geld op, mèt ech riek is doa neemes van gewoare. V'r woorte dan veural volgesjopt mit waffele, hiël vuel waffele!

Ein van de sjoeanste tradities die Limburg hat gekint – mèt die joamergerenog bekans is oetgesjtorve – is ut frühsjoppe. In Roa koste v'r doa auch get van. Oos durp kinde inne harde kern, dea elke zondig noa de hoeagmis ging frühsjoppe. En die 'Rötcher jonge' ginge mit nuujjoar natuurlik auch alle kasteleins ein zieëlig nuujjoar wunsje.

Oet die doorgewinterde frühshoppers is in ut midde van d'r veurige ieëuw nog inne groep beroepsverrasjers ontstange, dea mit nuujjoar noa de mis ummer alle cafés van Roa en Zjwier aafleep. Dea groep ging door mit verrasje tot in de late oavend, vaak zelfs tot deep in de nach. Ze bezochte dan trouwes neet allein alle cafés, mèt ginge auch zoea ongeviër van duer tot deur. En ze kregen doa dan van alles te drinke: beer, wien, jonge kloare, ouwe kloare, keizerbitter, glühwein. Num mèt op! En natuurlik waffele, hiël vuel waffele!

Die beroepsverrasjers woare in de laup van ut joar best waal get gewind; mèt oud op nuuj, dat woar veur hun toch ummer waal ein fiëst dat hun hieël lang bleef heuge. Ze kregen dan zo'n ontzettend sjtuk in d'r kraag, dat ze zich dan heilig veurnoame ut joar doanoa ut get rustiger aan te doon. Mèt ja, ein joar duurt lang en d'r miensj vergit nogal sjnel. Van dat gowwe veurnumme is dan auch meital neet vuel terech gekoame. Vuel leden van die ouw garde beroepsverrasjers zint os in de laup der joare ontvalle. 'Dat God veur hun ein good plekske moach hubbe gereserveerd; aan d'r tie-èk doa boave in de hemel.

Op zeuk noa anekdotes euver vreuger moos ich geliek aan d'r Zef L'Ortye dinke. Ich zeen hem nog elke moandig hie in ut Gemeinsjapshoes zitte. Hij deech doa dan de muziek sortere en de sjpulle opruime van zien geleefde fanfare. Hea dronk zich dan ein teske koffie mit de sjoeanmaakploog en vertilde dan de prachtigste anekdotes; auch euver ut verrasje. Ein van de sjoeanste doavan vertil ich uch gear door.

D'r Zef ging joar in joar oet sjteevast ein paar daag noa nuujjoar zien familie en gow bekinde op de Vink verrasje. Dat woar inne zjwoare daag veur hem, mèt hea ging d'r ummer mit plezeer noatoe. Everal woort hea dan gastvrij ontvange. Hea kreeg dan vuel wafflele – hiël vuel wafflele – veurgesjotteld, mèt nog mieë drupkes ingesjud. Op de Vink – zoea hat hea mich ins vertild – hubbe ze ein hieël apart recept van wafflele bakke. Dat hubbe ze doa sjpecial veur oud op nuuj oetgedokterd. As-ze mèt genug van die wafflele its, dan kins-ze zeker angerhauve liter jonge kloare drinke, oahne zaat te weare. Doe mos doanoa – bie ut noa hoes toe trampele – natuurlik waal good oplette, das-ze neet verdwaals of de Vinkerbeak inlups. D'r Zef is mit oud op nuuj ummer – noa inne hieële lange en zjwoare daag – good thoes gekoame. En d'r moandig doanoa vertilde hea mich zien beleavenissen dan ummer weer in geure en kleure.

En tot sjlot van mien jeugdherinneringen euver ut verrasje wil ich uch vertille, woo de traditie vandaan kumt om mit oud op nuuj vuurwerk aaf te sjete. Dat gebroek kumt neet oet China en auch neet oet ut Belsj; auch al kins-ze doa hiël goedkaup aan rotjes, vliegende keuke-meide en vuurpiele komme. Nea, die traditie is in de joare fieftig van de veurige ieëuw in Zjwier geboare. Vuurwerk heesj toen trouwes nog carbid. Vier degen dea carbid ummer mit verfbusse aafsjeete. Gier wit toch nog waal wie dat geit? Doe maks in de bodem van zo'n bus ein geatje; doe sjtopst in die bus doanoa get carbid; doe deis ins good in die bus sjpieje, dea diksel d'r op; en as-ze dan inne zjweagel bie ut geatje hils: dan vluug d'r diksel mit inne helle sjaag van de bus aaf. De hung en katte van Zjwier wiste op dea oavend neet woo ze mooste kroepe, mèt vier as belhamels amuseerden os kostelik mit al dat geknal. Op inne kieër is d'r Kiel van Mieësse op ut idee gekoame ut

allemoal get groeatser aan te pakke. Hea houw zich ein groeatere bus gereigeld: ein milkbus mit inne inhoud van dertig liter. In de bodem doavan hubbe v'r toen ein gaat geboard; v'r hubbe doa inne flinke knoa carbid ingedoa, inne sjeut water op d'r carbid gesjud en mit inne sjtek d'r carbid tot ontploffing gebrach. Dat woare mich ein sjleag! Ut leek waal kreech in g'n durp. De milkbus sjprong doabie mit ein enorme krach weg. En d'r diksel, dea vloog nog vuel wiejer weg. Vier mooste dem dan noa elke gesjlaagde ontploffing in ut pikkeduuster goan zeuke. Om ut os get gemakkelikker te make, koame v'r op ut idee die milkbus mit sjtange te verankere en d'r diksel mit ein touw aan inne baum vast te bing. Dan hoofde v'r neet mië zoea wiet te zeuke. Ut ging dea oavend hiël lang good. En ut klonk allemoal prachtig: sjleach as van ein kanon! Mèr opins wouw de ontsjteaking van de milkbus neet aafgoan. D'r Kiel ging zelf poolshoogte numme..... Noa get rammele aan de bus, trok hea d'r diksel d'r mèr ins vanaaf ..... En toen koam mich toch ein sjteakvlam! Vol in zien gezich! D'r Kiel rende geliek ut erf aaf. Onger de poart sjtong inne tob mit verse koeiemilk. Hea duikte geliek mit ziene ganse kop tot onger in de ummer. En dat bliekt achterAAF zien redding te zin geweast. Oos ouwesj zoote dea oavend in café Bruls. Doa woord mit oud op nuuj ummer de sjaarkas oetbetaald en inne dansoavend georganiseerd. Toen vier hun koame vertille wat d'r woar gebeur, woar ut dat joar verder mit oud op nuuj waal gedoan. D'r Kiel woort in paniek noa ut ziekenhoes van Hearle verveurd en is doa mit sjoed verzurgd. Ein paar daag later woar hea al weer thoes. Hea how nieks van de sjteekvlam euvergehoute; allein get verbrande hoare en wenkbrauwe.

Aan de belhamels van Zjwier hubt g'r dus de traditie van ut vuurwerk te danken; en aan d'r Kiel van Mieësse ut bekinde gezikde: 'Je bent een rund, als je met carbid stunt!'

Betste Luuj van Roa, tot zoeaver mien herinneringen aan oud op nuuj. Vwea wit sjteit hie volgend joar waal eemesj van uch, dea zien of huer herinneringe aan nuujjoar wilt vertille. 'Ein gelukzieëlig nuujjoar en alles wat wunsjelijk is'. En ich ving dat ich noe waal ein waffel en inne ganse boel drupkes hub verdeend.

Math Marell

Algemene ledenvergadering

Op maandag 13 maart vond de jaarlijkse algemene ledenvergadering van onze heemkundevereniging plaats. Wij mochten die avond meer dan vijftig leden in het Gemeenschapshuis van Wijnandsrade ontvangen.

De bijeenkomst werd geopend met een minuut stilte, ter nagedachtenis aan onze leden Wiel Erens, Zef Steins en Lou Houtvast die in 2005 en begin 2006 zijn overleden.

De reglementen van onze vereniging schrijven voor dat de zittende bestuursleden na verloop van tijd dienen af te treden. Per 1 januari 2006 waren Thei Bindels, Jan Jansen en Zef Meessen aan de beurt. Alle drie stelden zich opnieuw verkiesbaar en werden met algemene stemmen herkozen.

In de loop van het afgelopen jaar heeft Theo Opfergelt zich als lid van het algemeen bestuur van onze vereniging teruggetrokken. Het bestuur is hem dankbaar voor zijn jarenlange inzet voor de Vrienden en voor de prettige samenwerking met de Foto-, Film- en Videogroep Wijnandsrade.

Het algemeen bestuur van onze vereniging heeft onlangs unaniem besloten de voormalige pastoor van de St. Stephanusparochie Jan van der Zee tot erelid van onze vereniging te benomen, op grond van zijn verdiensten voor de gemeenschap van Wijnandsrade en voor onze heemkundevereniging. Deze verdiensten hebben met name betrekking op: zijn jarenlange inzet voor het gemeenschaps- en verenigingsleven van Wijnandsrade; zijn actieve deelname aan het werk van de Vrienden van Wijnandsrade; zijn bijzondere aandacht voor de jeugd, onder andere blijkend uit zijn aalmoezenierschap van de voormalige Scouting Wijnandsrade en zijn initiatief jaarlijks een opstelwedstrijd te organiseren voor groep acht van de plaatselijke basisschool. En daarnaast bracht Jan van der Zee de buurtvereniging van Swier op het idee ter plaatse de Isidoruskapel te bouwen. De aan zijn erelidmaatschap verbonden oorkonde zal hem binnenkort worden overhandigd.

De exploitatierekening over 2005 werd na een positief advies van de kascontrolecommissie – bestaande uit Leo van Wetten en Cöl Gerards – akkoord bevonden, waarna de penningmeester, de ledenadministrateur en de overige leden van het dagelijks bestuur door de vergadering werden gedechargeerd. De kascontrolecommissie voor het volgend jaar zal bestaan uit Cöl Gerards en Pierre Sniijders.

Naar aanleiding van een vraag van Pierre Sniijders lichtte de penningmeester Henk van Malkenhorst toe dat de boekhouding van de Isidoruskapel van Swier onlangs, op verzoek van de Beheersgroep van de kapel, in de boeken van onze heemkundevereniging is opgenomen en voortaan ook door onze kascontrolecommissie zal worden gecontroleerd. Notarieel is vastgelegd dat de Isidoruskapel gemeenschappelijk eigendom is (én blijft) van de buurtvereniging van Swier en van de heemkundevereniging.

Te doen gebruikelijk werd een overzicht gegeven van de belangrijkste verenigingsactiviteiten van het achterliggende jaar en werd aan de aanwezige leden de gelegenheid geboden suggesties in te brengen voor toekomstige initiatieven.

Op 20 mei organiseert de heemkundevereniging van Echt – bij voldoende belangstelling – een excursie voor onze heemkundevereniging. Het voorgenomen programma bevat onder andere een bezichtiging van de St. Landricuskerk en een bezoek aan kasteel Verduynen (met inbegrip van een bezichtiging van de tuin van deze beschermde buitenplaats).

In de loop der jaren hebben wij een rijk archief aan boeken, tijdschriften en historische attributen opgebouwd. Sinds wij de beschikking hebben over de garage van de pastorie, kunnen wij daar eindelijk ordening en systeem in aanbrengen. Die inventarisatie is inmiddels afgerond. Op zondag 24 september (van 14.00 uur tot 17.00 uur) organiseren wij in ons archief- en documentatiecentrum een open dag.

In de loop van dit jaar zijn wij van plan een eigen website te maken en te presenteren (een voornemen dat is uitgekomen en waarover u elders in dit bulletin meer kunt lezen).

Op 22 december 2006 is het vijfentwintig jaar geleden dat onze

heemkundevereniging werd opgericht. Bij dat zilveren jubileum staan wij in 2007 feestelijk stil. Onze gedachten gaan daarbij uit naar een feestavond, een toneelvoorstelling en de presentatie van een heemkundig boekwerk in maart 2007 en in de loop van dat jaar naar een lezingencyclus met boeiende bijdragen van inleiders die een band hebben met Wijnandsrade en een natuurwandeling in en rondom Wijnandsrade. Het voorstel van Jo Coenen, tijdens de jubileumviering een kleine foto-expositie te organiseren, zal in de verdere uitwerking van de plannen worden meegenomen.

Tijdens de rondvaag mocht het bestuur de complimenten van enkele leden in ontvangst nemen voor de vele activiteiten en initiatieven. Jo Luijten bedankte de heemkundevereniging voor de bijzonder prettige en vruchtbare samenwerking met het Cultuur- en Folklorefestival. Dit jaar zal het festival in het teken staan van een eerbetoon aan Toon Hermans.

Tot slot informeerde Jo Berger de aanwezigen over de laatste stand van zaken met betrekking tot verkoop van kasteel Wijnandsrade. De vergadering sprak er haar vreugde over uit, dat de stichting tot behoud van het kasteel dit monument heeft weten te verwerven en dat het kasteel van Wijnandsrade daarmee voor de publieke zaak behouden blijft.

Na afloop van de vergadering werd, met dank aan de Foto-, Film- en Videogroep, een tweetal documentaires vertoond over de Tweede Wereldoorlog in Limburg en het grensgebied. De reportages bevatten aangrijpende beelden van de inval van de Duitsers in Zuid-Limburg, de strijd om Eben-Emael, Jülich en de Rührdriehoek en indringende opnamen van de bevrijding.

Wiel Oehlen

Ons zilveren jubileum

Toen op 22 december 1981, op de valreep van de gemeentelijke herindeling, de Vrienden van Wijnandsrade – aanvankelijk als een stichting – werden opgericht, lag het vooral in de bedoeling de eigenheid van het mooie Wijnandsrade zoveel mogelijk te bewaken en bewaren. Maar de doelstelling van de Vrienden werd al vlog breder. Er ontstond behoefte aan meer kennis over de geschiedenis van het dorp en de jonge stichting nam het hoog noodzakelijke onderhoud ter hand van de vele religieuze landschapsmonumentjes op het grondgebied van Wijnandsrade. Daarnaast gingen de Vrienden over tot het organiseren van druk bezochte tentoonstellingen en lezingen, het nemen van nieuwe initiatieven zoals een jaarlijkse dodenherdenking en het geven van extra impulsen aan oude tradities, zoals de bedevaart naar de basiliek van Sittard.

Toen de stichting het koperen bestaansfeest vierde, werd besloten een andere organisatievorm te kiezen, waardoor nog meer mensen actief bij het werk van de Vrienden betrokken konden worden. Bij notariële akte werd de stichting op 22 juni 1994 omgezet in een heemkundevereniging. Sindsdien hebben wij de eerder ontwikkelde initiatieven verder uitgebouwd en zijn wij doorgegaan – vaak in samenwerking met andere verenigingen en instanties – met het organiseren van plaatselijke activiteiten.

In de loop der jaren hebben wij een schat aan boeken, tijdschriften, historische attributen en fotomateriaal verzameld en ontsloten, die wij inmiddels op een verantwoorde manier kunnen beheren in een eigen documentatie- en archiefcentrum in de voormalige pastorie van Wijnandsrade. Via het 'Bulletin Wijnandsrade' – dat inmiddels twee keer per jaar verschijnt – en sinds kort ook via de website 'www.vriendenvanwijnandsrade.nl' doen wij verslag van het historisch onderzoek alsmede van de belangrijkste gebeurtenissen in het dorp en onderhouden wij het contact met de vele mensen die Wijnandsrade en onze heemkundevereniging een warm hart toedragen. Daarnaast verschijnen regelmatig thematische publicaties over heemkundige onderwerpen.

Binnen de heemkundevereniging opereren tegenwoordig diverse actieve werkgroepen, onder andere op het gebied van documentatie en archivering (de werkgroep Boekenbezit), genealogie en religieuze landschapsmonumenten. Het aantal leden bedraagt op het ogenblik meer dan tweehonderd en wij zijn daarmee een van de grootste heemkundeverenigingen van Limburg.

Feestprogramma

Eind dit jaar bestaan wij vijftientwintig jaar. Een goede reden om eens stevig uit te pakken. Onze gedachten gaan daarbij uit naar het volgende feestprogramma:

- **vrijdag 9 maart**
  - o een receptie in het Gemeenschapshuis voor alle leden, relaties en bevriende verenigingen
  - o voorafgaande aan die receptie vindt de publiekspresentatie plaats van 'Wijnandsrade BinnensteBuiten'; een speciale jubileumuitgave
  - o en na afloop volgt een gezellige feestavond
- **zaterdag 10 maart**
  - o een toneelvoorstelling over een luchtig, dorps onderwerp, opnieuw in het Gemeenschapshuis
  - o de entree voor de leden is gratis
  - o voor overige belangstellenden geldt (zolang de voorraad strekt) een entree van € 5,- per persoon

- ***in de loop van 2007***
  - o een boeiende lezingencyclus (verspreid over het jaar)
    - een lezing van Jack Jetten over de St. Stephanuskerk
    - een voordracht van Math Marell over oude volksgebruiken
    - een (dia)presentatie van Arnold de Haas over de aanleg van een nieuwe gasleiding door de Nederlandse Gasunie
    - (onder voorbehoud) een inleiding door de gerenommeerde archeoloog Peter Akkermans
  - o een natuurwandeling in en rondom Wijnandsrade, in nauwe samenwerking met de IVN-Nuth

Wij verheugen ons nu al op het nieuwe jaar!

Het bestuur

‘Wijnandsrade BinnensteBuiten’

Een jubileumboek dat in elke boekenkast thuishoort

In het kader van het zilveren jubileum van de Vrienden van Wijnandsrade vindt op vrijdag 9 maart 2007 de publiekspresentatie plaats van ‘Wijnandsrade BinnensteBuiten’; een prachtig boekwerk boordevol interessante wetenswaardigheden.

Op deze publicatie kan nu al – met een aantrekkelijke korting – worden ingetekend. Wie ‘Wijnandsrade BinnensteBuiten’ vóór 1 januari 2007 bestelt, wordt met zijn of haar naam in een intekenregister in het boek opgenomen.

Inhoud

‘Wijnandsrade BinnensteBuiten’ bevat bijdragen die ver terug gaan in de tijd; waaronder een gedetailleerde beschrijving van alle tot dusver achterhaalde archeologische vondsten op het grondgebied van Wijnandsrade alsmede een uitgebreid overzicht van de oudheidkundige ontdekkingen in de andere kerkdorpen van de gemeente Nuth, waarnaast een historische verhandeling over het plaatselijke kasteel en zijn bewoners.

‘Wat dichterbij huis’, maar inmiddels toch ook alweer een tijdje geleden, wordt een uitgebreide impressie gegeven van het plaatselijke lager onderwijs in de negentiende en twintigste eeuw, is een beschrijving opgenomen van de nog altijd populaire bedevaart, die sinds de tweede helft van de negentiende eeuw jaarlijks vanuit Wijnandsrade naar de basiliek van O.L.Vrouw van het Heilig Hart in Sittard trekt. Het boek bevat daarnaast de boeiende geschiedenis van ‘de Jonge Boeren van Wijnandsrade’ (een afdeling van de LLTB, die in het midden van de vorige eeuw gedurende enkele tientallen jaren een bloeiend bestaan heeft geleid). En verder komt Frans Cortenraad, de laatste door de Kroon benoemde burgemeester van Wijnandsrade, uitgebreid aan het woord en krijgt u een indringend beeld van de Tweede Wereldoorlog in Zuid-Limburg in zijn algemeenheid en in Wijnandsrade in het bijzonder.

Voor een indruk van het Wijnandsrade van vandaag de dag is gekozen

voor een sfeerimpressie van het plaatselijke Cultuur- en Folklorefestival en bijdragen over een drietal springlevende verenigingen: het gemengd kerkelijk zangkoor St. Caecilia, de koninklijk erkende fanfare St. Caecilia en de jubilerende heemkundevereniging.

Tussen deze hoofdartikelen in treft de lezer sfeervolle ontmoetingen aan met markante personen, die een speciale band met Wijnandsrade hebben. Een overzicht van de belangrijkste jaartallen uit de geschiedenis van Wijnandsrade completeren deze publicatie.

Auteurs

De eindredactie van 'Wijnandsrade BinnensteBuiten' berust bij Jack Jetten, Wiel Oehlen en Hans Toonen, die ook een groot aantal artikelen voor hun rekening nemen. Het boek bevat daarnaast bijdragen van Eppo Brongers, Frans Cortenraad, Piet Hock en Lei van Oeffelt.

Vormgeving

'Wijnandsrade BinnensteBuiten' wordt een prachtig vormgegeven uitgave, die ongeveer driehonderd bladzijden en meer dan honderd

afbeeldingen zal bevatten. De fotografie wordt verzorgd door Jan Jansen en het kaftontwerp is van de hand van de bekende Hoensbroekse kunstenaar Jan Creusen.

Verkoopprijs

- € 19,50
- bij betaling vóór 1 januari 2007 € 17,50 (en uw naam wordt in het boek opgenomen, in een apart intekenregister)

Bestellen

U kunt een of meerdere exemplaren van 'Wijnandsrade BinnensteBuiten' nu al bestellen, door het bijbehorende bedrag over te maken naar:

- Rabobank Nuth
- rekeningnummer 137 798 490
- onder vermelding van 'jubileumboek Vrienden van Wijnandsrade'

De vooraf bestelde boeken kunnen tijdens onze feestweekend op vrijdag 9 en zaterdag 10 maart in het Gemeenschapshuis van Wijnandsrade worden opgehaald of nadien bij 't Stübke (Opfergeltstraat 9).

Wiel Oehlen

Heemkundige berichten

Een nieuwe naam voor het Stadsarchief van Heerlen

Het 'Stadsarchief Heerlen' beheert al vanaf 1924 de archieven van de gemeente Heerlen. Sinds enkele jaren voert het deze taak ook uit voor de gemeenten Simpelveld, Voerendaal en Nuth (en beschikt het daarmee ook over het oude gemeente-archief van Wijnandsrade). De collectie van het 'Stadsarchief Heerlen' bevat ondermeer rond de dertigduizend foto's, vrijwel alle kranten van de afgelopen honderdvijftig jaar en een groot aantal bijzondere archiefstukken. Voor de naaste toekomst maakt het zich sterk voor een professioneel beheer en het voor een zo groot mogelijk publiek toegankelijk maken van het cultureel-historisch erfgoed van de hele regio.

Omdat de naam 'Stadsarchief Heerlen' die bredere ambitie niet helemaal dekt, gaat deze instelling voortaan onder de naam 'Rijckheyt, centrum voor regionale geschiedenis' door het leven. De naam 'Rijckheyt' verwijst volgens de bedenkers ervan naar de aard van het materiaal dat zij in hun archieven bewaren en voor onderzoek beschikbaar stellen alsmede naar de ervaring die de bezoekers naar hun stellige overtuiging zullen opdoen, als zij de historische bronnen van 'Rijckheyt' raadplegen en daarbij regelmatig onverwachte juweeltjes zullen ontdekken.

Amerikaanse soldaat in Brommelen

Tegen het einde van de Tweede Wereldoorlog woonde de Amerikaanse soldaat Leo C. Keebler uit Pine City (New York) een tijdlang in Wijnandsrade. Keebler was als soldaat lid van het Amerikaanse 387ste Anti Aircraft Artillery Battalion en werd in 1944 en 1945 ingekwartierd bij de familie Lemmens, die toen op het adres Biese 68 woonde. Hij raakte bevriend met Piet Lemmens, zijn vrouw Tiny en hun dochter Mientje.

De inmiddels eenentachtigjarige oorlogsveteraan herinnert zich zijn aangename verblijf bij de familie Lemmens nog goed en omdat hij graag nog eens in contact zou willen komen met Piet Lemmens en zijn gezin, nam hij begin dit jaar contact op met de oorlogsdeskundige

Arno Lasoe uit Heerlen. Deze leidt zijn wens door naar het Limburgs Dagblad, dat een oproep in de rubriek 'Spoorloos' plaatste. Uit de daaropvolgende reacties werd al gauw duidelijk dat Piet Lemmens niet meer leeft en dat hij bijna twintig jaar geleden is overleden. Zijn vrouw Tiny is inmiddels bijna zevenentachtig jaar oud en woont in rusthuis De Zonestaal in het Belgische Hasselt. Hun dochter Mientje woont elders in de hoofdstad van Belgisch Limburg. Mientje is in de jaren vijftig naar België verhuisd en aldaar getrouwd. Zij heeft ter plaatse gedurende meer dan twintig jaar twee cafés gerund. Na de dood van haar man in de jaren zestig zijn haar ouders bij haar in de buurt komen wonen. Zij kan zich nog goed herinneren dat – toen zij nog een meisje van ongeveer zeven jaar was – Amerikaanse soldaten een tijdlang bij haar thuis zijn komen logeren. Navraag van Arno Lasoe bij de gemeente Nuth leerde aanvullend dat het adres Biese 68 niet meer bestaat en dat de voormalige woning van de familie Lemmens tegenwoordig op de locatie Brommelen nummer 21 ligt.

Arno Lasoe zal oorlogsveteraan Leo Keebler binnenkort – via Mientje Lemmens – in contact brengen met haar moeder.

Leo C. Keebler (foto uit familie-archief).

Dodenherdenking

In 1986 is nabij de St. Stephanuskerk een gedenksteen geplaatst ter herinnering aan de geallieerde soldaten, die tijdens de Tweede Wereldoorlog in Wijnandsrade zijn gesneuveld. Dat monument is toen door de leerlingen van de plaatselijke basisschool geadopteerd en sindsdien vervult de schooljeugd elk jaar een prominente rol tijdens de dodenherdenking, die op 4 mei in de kerk en nabij 'hun' gedenksteen plaatsvindt.

Tijdens de plechtigheid van dit jaar droegen enkele leerlingen twee gedichten voor.

Vrijheid

Vrijheid is toch vrij zijn?

Vrijheid is toch vrede?

Vrijheid is toch niet alleen leven?

Het moet je toch een lekker gevoel geven?

Vrijheid is niet pesten, ruzie maken, oorlog en zoiets allemaal.

Vrijheid is toch geen droomverhaal?

Nanda Storms en Demi Erens

Leerlingen St. Stefanusschool tijdens de dodenherdenking bij de gedenksteen.

Vrijheid

*Vrijheid is vrij zijn
Weg van de oorlog
En met vrienden om je heen
Zo ben je nooit meer alleen*

*Vrijheid is vrij zijn
Leven met vrienden die om je geven
Die lachen om je grapjes
Die met je mee leven
En die je troosten als je huilt.*

Beau Diedereren en Jolien de Rijk

Echt

Op zaterdag 20 mei bracht onze vereniging op uitnodiging van de heemkundekring 'Echter Landj' een bezoek aan dit interessante – maar voor velen vrijwel onbekende – Midden-Limburgse dorp. De gastheren uit Echt boden de genodigden uit Wijnandsrade (en enkele mee aangeschoven leden van de met ons bevriende heemkundevereniging van Brunssum) een bijzonder leerzame excursie aan, bestaande uit een bezichtiging van de St. Landricuskerk en een bezoek aan kasteel Verduynen, met inbegrip van een rondleiding door de tuin van deze beschermde buitenplaats. De middag werd met koffie en vla afgesloten in het trefcentrum Edith Stein, alwaar op de bovenverdieping het verenigingslokaal en het documentatiecentrum van 'Echter Landj' zijn gevestigd.

Rondleiding in Echt.

Verbranden van de kermisman

In het midden van de vorige eeuw was het in menig Limburgs dorp een vast (kolderiek) gebruik tijdens de zomerkermis 'de kermisman te verbranden'. Zo ook in Wijnandsrade, waar die traditie tot het eind van de jaren zestig heeft stand gehouden. Daarna kwam er de klad in. Maar op kermismaandag van dit jaar werd dit eeuwenoude gebruik weer nieuw leven ingeblazen.

De plechtigheid begon op de twaalfde juni om 18.00 uur in café 'In g'n Dörp', met een ludieke toespraak door 'gelegenheidsnotaris' Math Marell, die de rest van de avond ook als ceremoniemeester optrad. Vanuit 'In g'n Dörp' vertrok een bonte stoet met de kermisman naar het oude postkantoor van Wijnandsrade, alwaar het gezelschap de weduwe en de kinderen van de kermisman ophaalde. Naar oud gebruik trok de stoet daarna door het dorp, waarna de kermisman nabij de dorpsvijvers in brand werd gestoken. De plechtigheid werd omlijst door toespraken van de notaris, zang door de schooljeugd en muziek. Tevens werden die avond de prijswinnaars bekend gemaakt van een tekenwedstrijd, die speciaal rondom dit onderwerp was georganiseerd. Na afloop van 'de begrafenis' werden de aanwezige kinderen getraakteerd op frisdrank en chips en werd de plechtigheid in café 'In g'n Dörp' afgesloten.

Initiatiefnemer en 'gelegenheidsnotaris' Math Marell was in het midden van de vorige eeuw ook al actief betrokken bij het verbranden van de kermisman van Wijnandsrade; een oude traditie die dankzij hem dit jaar een vrolijke doorstart heeft gekregen.

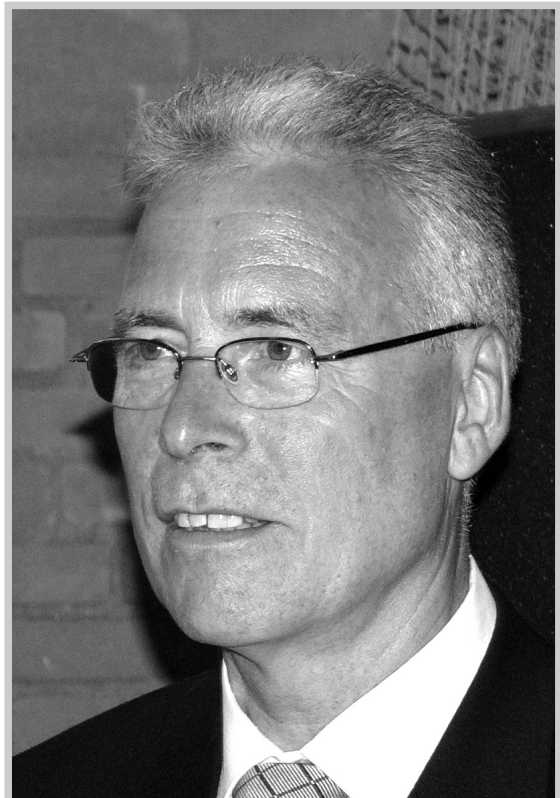
**Impressie van de verbrandingsplechtigheid van de kermisman
(foto Wilfried Dabekaussen).**

Robijnen jubileum handbalvereniging Wijnandia

De handbalvereniging van Wijnandsrade werd op 26 juni 1966 opgericht en groeide in de afgelopen veertig jaar uit tot een bloeiende sportvereniging; een van de grootste van de gemeente Nuth, met op het ogenblik bijna tweehonderd leden. Wijnandia heeft daarnaast in het begin van de jaren zeventig aan de wieg gestaan van het Antiek- en Folklorefestival, dat inmiddels onder de naam Cultuur en Folklorefestival van Wijnandsrade nog altijd in belangrijke mate steunt op de vrijwillige inzet van een groot aantal verenigingsleden.

Uit de boeken van Wijnandia blijkt dat sinds de oprichting meer dan twaalfhonderd mensen lid zijn geweest. De vereniging neemt op het ogenblik met veertien teams deel aan de zaalhandbalcompetitie, terwijl twee damesrecreantenteam een eigen wintercompetitie spelen. Handbalvereniging Wijnandia telt bijna veertig vrijwilligers die – naast het bestuur – het fundament vormen voor het succes van deze springlevende sportvereniging.

Op zaterdag 24 juni stonden het bestuur, de leden en oud-leden een daglang feestelijk stil bij hun veertig jarig jubileum. Voorafgaande aan een drukbezochte receptie en een gezellige feestavond werden twee robijnen en veertien zilveren leden in de bloemetjes gezet, waarna burgemeester Binderhagel van de gemeente Nuth Jeanne Luijten-Webers en Sjaak Waltmans verraste met een koninklijke onderscheiding. Tijdens de daaropvolgende receptie sprak Jan Jansen, voorzitter van de heemkundevereniging, onze waardering voor het belangrijke werk van de handbalvereniging uit, door voorzitter Jo Luijten tot erelid te benoemen.

Jo Luijten.

Wiel Oehlen

**Het algemeen bestuur van de
Heemkundevereniging Vrienden van
Wijnandsrade**

in vergadering bijeen op 22 mei 2006, heeft unaniem besloten

Jo Luijten

**in overeenstemming met artikel 4, lid 4 van de
verenigingsstatuten met ingang van 1 juni 2006 te
benoemen tot**

ere-lid

zulks voor onbepaalde tijd en op grond van zijn vele verdiensten
voor de gemeenschap van **Wijnandsrade**.

Deze verdiensten hebben met name betrekking op:

- * het **Cultuur en Folklore Festival van Wijnandsrade**, dat mede door hem is bedacht en dat onder zijn leiding is uitgegroeid tot een druk bezocht evenement met een breed en hoogwaardig programma;
- * de handbalvereniging **HV Wijnandia**, die dit jaar het veertig jarig jubileum viert en die onder zijn voorzitterschap is uitgegroeid tot een van de grootste verenigingen van de gemeente Nuth;
- * zijn actieve en altijd constructieve bijdrage aan het gemeenschapsleven van **Wijnandsrade** in zijn algemeenheid en het werk van onze heemkundevereniging in het bijzonder.

**Aldus opgemaakt te Wijnandsrade op
22 mei 2006.**

Jan Jansen
Voorzitter

Wiel Oehlen
Secretaris

Communicantjes

Eerste Heilige Communie van Groep 4 van de St. Stefanusschool op donderdag 25 mei 2006 (Hemelvaartdag)

Bovenste rij, v.l.n.r.:

Bob van Haren, Kyra Weerts, Thijs van Rooy, Meyke Dippel, Pieter Willems, Anke Savelrooy.

Onderste rij, v.l.n.r.:

Isis Hobus, Silke Diederens, Kyra Jacobs, Kelly Brugel, Simon van Dinther, Lidia Kupczyk, Jesper Brueren, Maddy Schaeks, Anika Moonen.

Nonk Arnold

Hoe Nonk Arnold aan zijn bruid kwam

Het onderstaande verhaal is een klein stukje Raadse geschiedenis, opgetekend door Pierre Heijboer (geboortig van Hoensbroek), die als redacteur van de Volkskrant een aantal jaren in Wijnandsrade heeft gewoond. Het is een fragment uit een verhaal over twee jongetjes, Lucas en Jacob, die op een dag in januari 1945 van Hoensbroek naar Margraten fietsten.

De weg voerde verder omhoog, tussen versgeploegde landerijen door. Vanaf de top van een heuvelkam keken ze even later neer op het volgende dorp. Het lag in een kom van beschermende heuvels, die vanaf het zuiden, het noorden en het oosten nogal steil naar beneden liepen. Midden in het dorp, op het diepste punt, blonken een paar vijvers. In het water ervan spiegelden zich een kasteel en een oude motte.

Die motte lag daar al duizend jaar, en op de top ervan stonden een paar zware linden, die ook al heel oud waren. De motte was opgeworpen in angstige en roerige tijden, toen het land geen koning had en ook deze streken, die toch ver van zee lagen, werden overspoeld door roofzuchtige Noormannen. In hun nood bouwden de bewoners van het dorp – dat toen nog Rade heette – een kunstmatige heuvel, die ze versterkten met een houten palissade. Daarachter zochten ze bescherming, als de plunderaars uit het noorden weer eens in het land waren. Niemand kon vandaag de dag vertellen of het geholpen had; of de motte de mensen inderdaad had beschermd. Het was zo lang geleden dat zelfs de alleroudste dorpsverhalen erover zwegen.

Aan de voet van de motte was in later eeuwen een stenen kasteel gebouwd. Een van de heren die vanuit die burcht de omgeving bestuurden heette Wijnand en naar hem was het dorp later Wijnandsrade genoemd. In het dorp woonden eenvoudige, rustige mensen en in het kasteel woonden nu geen ridders meer maar paters. Je zag ze, verdiept in een gebedenboek, wel eens lopen op de brug voor de grote poort.

De grote weg liep van oost naar west langs die brug en de slotgracht. Haaks daarop kwam vanuit het zuiden een andere weg, die recht naar de brug liep. Die weg kwam omlaag van een steile heuvel en daardoor ging het bij die brug van het kasteel wel eens mis. Berijders van koetsen, fietsen en andere voertuigen kwamen wel eens met te veel vaart naar beneden en dan haalden ze de bocht niet.

Lucas' tante Dien Kleintjes, de moeder van Jacob, was dat een paar jaar geleden ook overkomen. Ze had de rem van haar fiets niet gevonden, had de bocht niet gehaald en was in de slotgracht beland. Gelukkig was die niet diep. 'Ze ging er gillend in en kwam er proestend weer uit,' vertelde haar echtgenoot later aan ieder die het horen wilde.

Hoeve Krekelberg in Schinnen.

Een ander familielid, Lucas' oudoom Arnold Brewers, die op Krekelberg in Schinnen woonde, had het handiger aangepakt. Op zijn motorfiets was hij ook te hard die heuvel afgekomen. Toen hij besepte dat hij de bocht niet zou halen, had hij besloten om dan maar rechtdoor te sturen: de brug over. Slingerend en slippend was hij de binnenplaats van de kasteelboerderij opgehobbeld en daar was hij pardoes tegen de dochter van de pachtboer aangereden. Dat was Fientje Opfergeldt. 'En om het weer goed te maken is hij toen maar met haar getrouwd,' zo eindigde Lucas' grootvader altijd zijn beschrijving van het voorval.

Lucas vond dat van oom Arnold en zijn motorfiets een mooi verhaal, al zou opa het hier en daar wel wat aangedikt hebben. Maar het was wél zo, dat Arnold Brewers van Krekelberg en Fientje Opfergeldt van de kasteelboerderij in Wijnandsrade man en vrouw waren geworden. En waren geen boeren op Krekelberg in Schinnen.

Pierre Heijboer

Heraldiek en kasteel Wijnandsrade

Een restauratie met de beste bedoelingen, maar een geschiedkundige blunder

Heraldiek

Heraldiek is de leer van de wapenkunde door de eeuwen heen, die opgesplitst kan worden in profane (de burgerlijke of lage adel) en kerkelijke heraldiek. In dit artikel wordt de profane heraldiek besproken. Hiertoe behoren niet alleen de slag- en stootwapens maar ook de verdedigings- en persoonlijke beschermingsmiddelen voor zowel ruiter als paard en ridder te voet, zoals kleding, vaandel, schild en harnas. Als een ridder naar een toernooi of slagveld trok, vergezeld door zijn schildknaap, was hij herkenbaar aan zijn persoonlijke kleuren en familietekens op helm, banier, schild en dekkleren. De kleuren waren streng geordend en heraldisch vastgelegd. In zwartwit tekeningen werden voor kleuren bepaalde symbolen afgesproken, in de vorm van schuine streepjes naar links of naar rechts, horizontaal of verticaal, enz. Na een veldslag werd er een heraut (in het oud Hoogduits een 'Hariwalt') naar het slagveld gestuurd om de gesneuvelden te inventariseren. Hij deed dit door de wapenvelden van de gesneuvelde ridders en het voetvolk in de vastgelegde symbolen te tekenen. Ook was het de taak van de heraut om voor zijn Heer een wapenstilstand – voor bepaalde of onbepaalde tijd – af te kondigen. In de tijd van vrede en wapenstilstand verkondigde hij met de minstrel hoe de slag was verlopen en wie er op het slagveld waren omgekomen. Vaak werden alliantiehuwelijken gesloten door twee grootmachten, waardoor er een nieuwe staat ontstond. Meestal als er kinderen uit zo'n alliantiehuwelijk werden geboren, kregen deze een combinatiewapen met de velden van zowel vaders- als moederskant. Dit werd door een wapentekenaar (de heraldicus) ontworpen en geschilderd. Vaak werd een langdurig conflict door middel van een huwelijk tussen adellijke families beslecht. De adel hield de traditie van familiewapens in stand, ook in tijden dat er door de lage adel geen veldslagen meer werden gevoerd en de rechten van een Baronie of Heerlijkheid allang waren vervallen.

In Nederland is de rol en de macht van de adel met de komst van Napoleon Bonaparte verdwenen. Iedereen was gelijk en burger (Citoyen). Na de komst van Koning Willem I hoopte de oude adel, dat de oude rechten van de Heerlijkheden en de bijbehorende bestuurlijke macht weer hersteld zouden worden zoals vóór 1798. Maar Willem I stelde in alle provincies een Commissaris van de Koningin aan (behalve in Limburg, alwaar een Gouverneur) en zo werd het bestuurlijke werk van de baronnen en de overige adel overbodig.

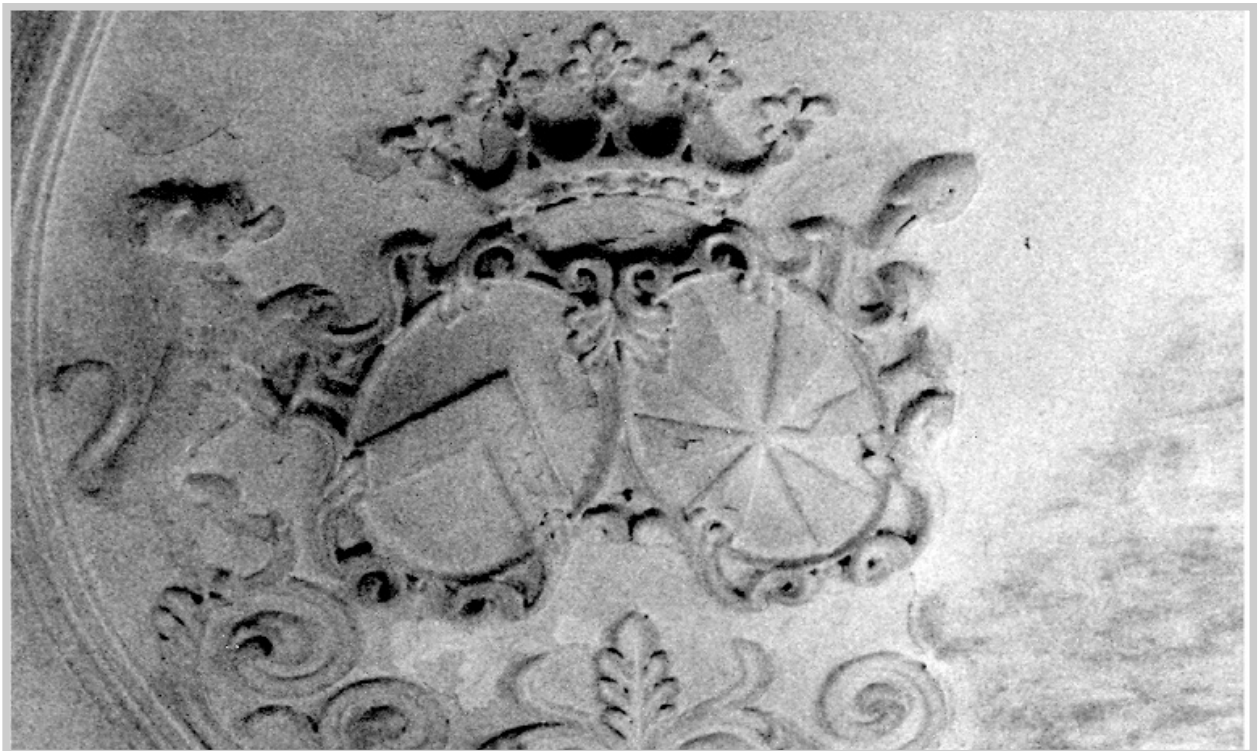
Kasteel Wijnandsrade

Meestal gaat een restauratie goed en wordt een oud gebouw bij benadering in de oude luister hersteld. Soms zijn geen referentievlakken voorhanden om een verloren gegane situatie te herstellen en dan zijn interpretaties van groot belang; mede gelet op de tijd, waarin het oorspronkelijke gebouw werd gemaakt.

Joseph Clemens, baron von Bongart, op 26 april 1695 geboren te Paffendorf, was Heer van Wijnandsrade, Paffendorf, Glesch, Essingen, Heyden, Terblijt, Bergerhausen, Bettendorf, Northberg en Pesch, tevens Erfbanerheer van Luxemburg en het graafschap Chiny, erfkamerheer van Gulik, Ambtman te Kaster en Jüchen, geheimkamerheer van de Keurpalts (1726) en hij werd in 1729 toegelaten tot het burggraafschap van Friedberg. Hij overleed op 23 september 1741 in Wijnandsrade en werd hier in een grafkelder onder het hoofdaltaar van de parochiekerk begraven. Hij trouwde op 23 oktober 1725 met Charlotte Philippine Waldbott von Bassenheim. Zij overleed op 6 januari 1743 te Wijnandsrade en werd ook in de kerk begraven. Het echtpaar had geen kinderen. Joseph Clemens liet het kasteel te Wijnandsrade ingrijpend verbouwen en gaf het zijn huidige aanzicht. Deze verbouwing duurde ongeveer negen jaar, van 1719 tot 1726. Tijdens zijn huwelijk met Charlotte liet hij ook op het plafond van een der vertrekken (vermoedelijk hun slaapkamer) het alliantiewapen van beide families, geflankeerd door wapendragers en versierd met een strik van verbondenheid en een markiezenkroon aanbrengen (in een vroeg barokke stijl, met gestileerde acanthusbladeren in een strakke ronde plafondlijst).

Na tweehonderd jaar heeft de tand des tijds ter plekke toegeslagen.

De komst van een centrale verwarming heeft daarbij de brosse en fragiele gipsornamenten geen goed gedaan. En daarnaast mag niet worden vergeten, dat de zolder van het kasteel bijna tachtig jaar bewoond is geweest, eerst door de paters Jezuiten en later door de paters Conventuelen. In de loop van die periode van intensieve bewoning is een stuk stucwerk uit het slaapkamerplafond gevallen, waardoor een groot gedeelte van het ornament is verdwenen. Het plafond is daarna op een niet al te fraaie wijze bijgewerkt met stukadoorsgips. (zie foto nummer 1).

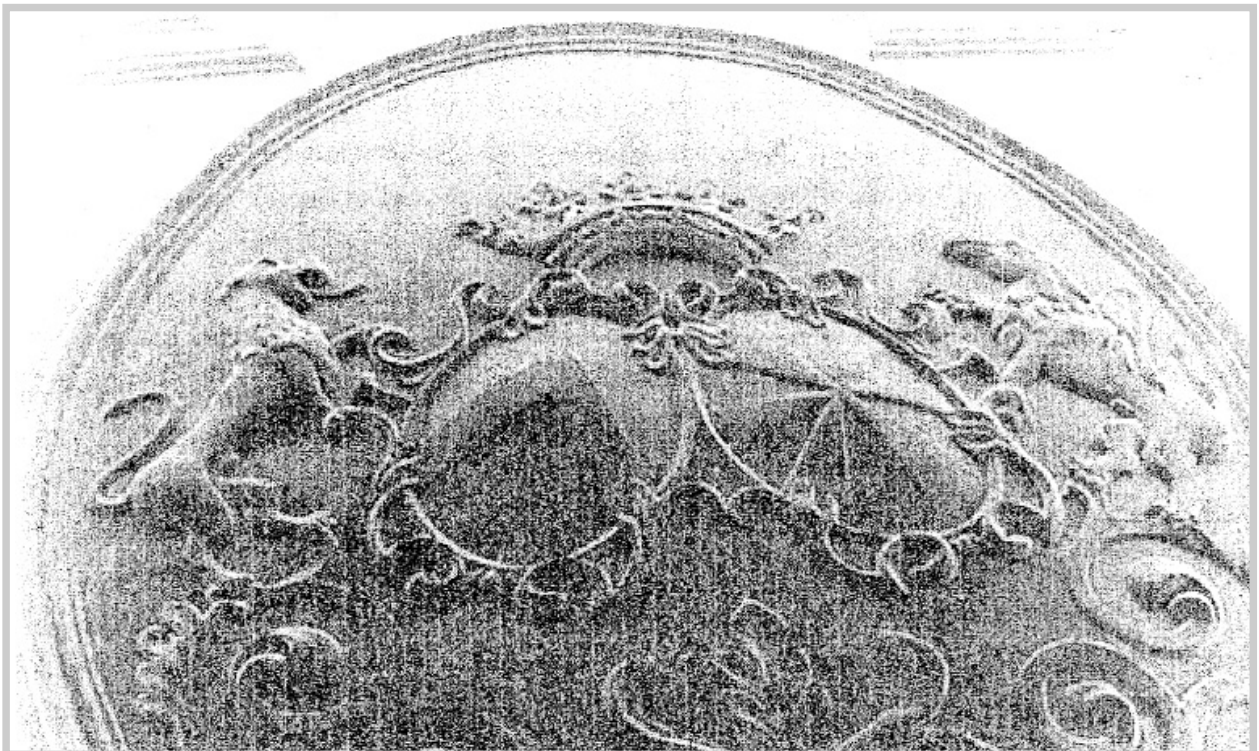
*Foto nummer 1, situatie 1975 (genomen in privé-vertrek familie E.Gerits).
De foto is afkomstig van de auteurs van dit artikel.*

Op deze foto is duidelijk het gehavende en bijgestukadoorde plafondornament te zien. De vrouwelijke wapendrager ontbreekt grotendeels. Er is wel nog een duidelijke asymmetrische stand van de twee koppen van de wapendragers te zien, terwijl juist in deze periode van architectuur symmetrische vormen en evenwicht van groot belang waren.

Na de ingrijpende restauratie van het kasteel door stichting tot Behoud van Kasteel Wijnandsrade in 1993, is er ook gelijk actie ondernomen om dit ornament weer in zijn oorspronkelijke staat te

herstellen. Wat ons daarbij verraste was dat er onvoldoende vooronderzoek is gedaan hoe de wapendrager van de vrouwelijke alliantie er oorspronkelijk moet hebben uitgezien. Het is nu gerestaureerd met de vrouwelijke wapendrager van een jongere generatie en is aldus een mix geworden van twee totaal verschillende families. De afgebeelde Griffioen (voorstellende een mythologisch figuur) is de schildhouder van Maria Anna Augusta Philippina Antonetta Theresia Walburgis, gravin van Lerode uit Born, echtgenote van Sigismund Richard Hugo Jozef, baron von Bongart, een erfgenaam en latere bewoner van het kasteel. Het alliantiewapen van deze echtelieden (gehouwen in Naamse hardsteen boven de achteringang aan de binnenplaats van de zuidvleugel) is veel later gedateerd (te weten in 1775).

(zie foto nummer 2, na de restauratie van het plafond; op deze foto is te zien dat het goede wapen met de verkeerde schildhouder is gecombineerd).

Foto nummer 2, na de restauratie in 1993 door de stichting tot Behoud van Kasteel Wijnandsrade

(in 2004 genomen in privé-vertrek familie E.Gerits).

De foto is afkomstig van de auteurs van dit artikel.

Naar aanleiding daarvan zijn wij zelf op onderzoek uitgegaan. De koppen op de voorafgaande foto's (1 en 2) geven een duidelijk verschil aan. Toen wij de geschiedenis van de familie Waldbott von Bassenheim daartegen af hebben gezet, kwamen wij al snel terecht bij de Heraldische Sammlung van Ernst von Oidtman Band No.15 (map 1234, pagina 677 tot en met 702). Hierin vonden wij het wapen van de familie Waldbott von Bassenheim in zilver en rood met als helmteken een zilveren zwaan met gespreide vleugels, bezet met een rood en zilver wapenschild (zie foto nummer 3, afkomstig van pagina nummer 680).

Verder zien wij in hetzelfde stuk het wapen van een hooggeplaatste geestelijke binnen deze familie: Johan Jacob Freiherr Waldbott von Bassenheim-Bornheim. Zijn wapenschild wordt geflankeerd door twee zwanen als wapendrager: de zwaan uit zijn familiewapen en een zwaan als symbool voor het christendom. Zo krijgt zijn wapen weer een heraldisch symmetrisch geheel en evenwicht (zie foto nummer 4, afkomstig van pagina nummer 679).

Foto nummer 3, helmteken.

Foto nummer 4, wapen met cartouche en zwanen als wapendrager.

Beide afbeeldingen zijn afkomstig van de auteurs van dit artikel.

Aldus kan ook een reconstructie worden gemaakt van het plafondornament, zoals dat waarschijnlijk in 1726 heeft uitgezien. De zwaan op foto 4 komt dan vrij nauwkeurig overeen met de afbeelding op de eerste foto. Er ontstaat aldus een evenwichtig geheel, gezien de stand van de snavel op foto nummer 1.

Ter toetsing van onze bevindingen hebben wij contact gezocht met de Duitse Heraldiker en Genealoog Dhr. Lothar Müller–Westphal uit Düren, die ons op 6 oktober 2004 heeft bevestigd dat ons vermoeden juist was en dat er geen twijfel mogelijk is.

Foto nummer 5, reconstructietekening.

Deze afbeelding is in 2004 getekend door de auteurs van dit artikel.

Jos Linssen en Hub Bemelmans
werkgroep genealogie Wijnandsrade

Uit de oude doos

24. Inzegening school in 1930

De mooie nieuwe school te Wijnandsrade, onlangs ingezegend en in gebruik genomen. De ligging van het schoolgebouw is aantrekkelijk.

Krantenartikel uit 1930 (uit archief heemkundevereniging).

Dit schoolgebouw heeft tot 1970 bestaan. Toen heeft het plaats gemaakt voor de huidige vestiging.

De Vakantieboom

Neergeleid in een mooi groen dal, aan de voet van een imposant kasteel en omringd door grote boerenhoeves, heeft het Wijnandsrade van vroeger een aantal tradities gekend die inmiddels zijn verdwenen. Maar nog steeds praten de oudere mensen erover. Vaak met een glimlach. En nodig je hen uit tot een gesprek, dan komen de herinneringen weer boven en beginnen ze te vertellen. Zo is het ook gegaan met de oude traditie van de Vakantieboom.

De ‘grote vakantie’ voor de deur

In vroeger tijden was de ‘grote schoolvakantie’ ieder jaar op een vast tijdstip, namelijk van 1 augustus tot en met 31 augustus. Op de laatste schooldag van het jaar was het altijd behoorlijk rommelig. Aanvankelijk werd nog getracht iets aan lezen te doen, maar na de ochtendspeeltijd was, volgens het voormalige schoolhoofd Piet Hock, met de kinderen niets meer aan te vangen.

Enkele kinderen, in de rol van toekomstige moederfiguurtjes, ‘mochten’ dan de inktpotjes uit de tweezits houten schoolbanken ophalen en ze in het kolenhok (een afgescheiden ruimte aan het einde van de gang), waar zich een waterkraan en een gietijzeren wasbak bevond, gaan schoonmaken. Andere kinderen mochten om beurten boeken ophalen. Eerst de meest verfoeide: de rekenboeken, daarna in volgorde de taalboeken, leesboeken, enzovoorts. De twee langste leerlingen uit de klas mochten de opgehaalde boeken netjes in de muurkasten in stapels opbergen. De gebruikte kroontjespennen werden uit de penhouders getrokken. De penhouders werden daarna met de potloden in sigarenkistjes opgeborgen, wachtend op het nieuwe schooljaar. Met al die bezigheden was de voormiddag grotendeels gevuld. Daarna gingen de schoolkinderen naar huis om hun middagmaal te nuttigen.

Toen de schoolkinderen daarna om kwart voor twee terugkwamen was er een groep, met de nodige aanhang, die een flinke tak in de lucht hield. Die tak was mooi versierd met gekleurde slierten, crêpepapier en bloemen.

Vlak na zijn benoeming in 1946 was dat ook voor ‘meester’ Hock een

Snoep uitdelen in Swier (uit archief heemkundevereniging).

hele gewaarwording. Na de schoolbel werd de versierde tak heel voorzichtig neergezet in een hoek van de overdekte speelplaats. Met wat tekenen en voorlezen werd het lesgeven nog amper een uur volgehouden. Toen dan ook om drie uur de verlossende schoolbel ging, stoven de kinderen naar buiten. De tak ging hoog in de lucht en een groot aantal kinderen volgden in een soort optocht 'de leiders'. Inmiddels had ook Piet Hock begrepen dat het een oud gebruik was in Wijnandsrade. Uit zijn navraag is gebleken dat deze traditie in ieder geval al in 1927 in zwang was. Hoe het in de oorlogsjaren precies is gegaan is niet bekend. Ergens in het begin van de jaren zestig is deze oude traditie verloren gegaan.

In optocht door Wijnandsrade en Swier

Zodra de kinderen de ommuurde speelplaats verlieten en door de ijzeren poort naar buiten renden, ging een grote groep kinderen in processie achter de versierde tak aan, het dorp in. Juffrouw Elly Baggen, meester Vankan en meester Hock zagen de kinderen vervolgens langs de smederij van Van Oppen trekken, onder het luid zingen van het volgende lied:

*Vakantietijd,
Gij verblijdt,
Welkom, welkom, ons altijd,
Want voorwaar,
Eens in het jaar,
vakantietijd
Hoera, Hoezee,
Wie gaat met ons mee!*

(Het woord ‘Vakantie’ werd daarbij door de kinderen uitgesproken als ‘Verkantie’).

Uit gesprekken met een aantal oudere inwoners van Wijnandsrade blijkt dat de kinderen, in optocht en luid zingend, vanuit het dorp naar het kasteel trokken. Daar werd op de grote binnenhof van de boerderij een rondje om de mesthoop gemaakt. Burgemeester Godefriedus Opfergelt vond dat geweldig en trakteerde de kinderen op snoep en fruit. Daarna ging het zingend en ravottend via ‘de Lingelei’ richting Swier. De grote hoeve op de Bongerd – bij melkboer Emile Vaessen – was een vast rustpunt. Dat was ook wel logisch, want ook daar werden de kinderen rijkelijk voorzien van snoep of een appel. Volgens Math Marell, die destijds zelf als schoolkind diverse jaren meetrok, hield de stoet in Swier halt bij Giel Mulkens (slagerij en zaadhandel), om daarna bij levensmiddelenzaak van Math Erens, bakker Bemelmans en de moeder van Math weer wat lekkers te krijgen. Het verste punt was de hoeve Brommelen, waar ze eveneens royaal beloond werden voor hun komst.

Met een rijke oogst aan fruit en snoep ging het met veel kabaal weer

terug naar Wijnandsrade. De kinderen uit Swier en de Bongerd haakten bij hun ouderlijk huis af, zodat de groep steeds kleiner werd. In de kom van Wijnandsrade werd de stoet ontbonden en gingen de kinderen blij en uitgelaten naar huis. Eindelijk kon de ‘grote schoolvakantie’ beginnen!

Bij het verzamelen van de informatie over dit boeiende onderwerp heb ik de spontane medewerking gekregen van diverse (oud) inwoners van Wijnandsrade. Een bijzonder woord van dank gaat uit naar Math Marell, Hub Souren, Jeanne Luijten-Webers én naar ‘meester’ Piet Hock, voormalig hoofd van de basisschool St. Stefanus, die gelukkig nog heel veel details heeft kunnen toevoegen aan dit verhaal. Hij zat dan ook – om het zo te zeggen – kort bij het vuur.

Jo Luijten

De pastoren van Wijnandsrade

De parochiale bedienaars van de St. Stephanusparochie, deel 3 (slot)

In de Bulletins Wijnandsrade nummer 2 (1982) pagina 25, nummer 3 (1983) pagina 51 - 52 en nummer 7 (1985) pagina 164 - 166 heb ik lijsten met pastorale bedienaren van de parochie van Wijnandsrade geplaatst. Op verzoek van enkele leden heb ik een geactualiseerde lijst samengesteld, waarin alle nieuwe feiten zijn opgenomen. Deel 1 van dat overzicht werd opgenomen in bulletin nummer 35, deel 2 in nummer 36 en deel 3 volgt hierna.

Bronnen

Behalve de genoemde pagina's in het Bulletin Wijnandsrade, zijn de volgende bronnen van belang:

- J.S.A. Delahaye, Inventaris van het Archief van de Gemeente Wijnandsrade, Maastricht, 1943;
- Jan G.C. Simonis, Zielzorgers in het Bisdom Roermond 1840 - 2000, Sittard, 2001;
- Pastoor P.G. Peeters, Korte schets der geschiedenis van de Valkenburgsche Heerlijkheid Wijnandsrade, PSHAL, tomé XXIII (1886), pagina 361 - 440;
- onderzoek van pastoor J.E.M. Zinken in het bisdomarchief van Luik;
- aantekeningen van schrijver dezes, gemaakt tijdens archiefonderzoek.

De lijst

De personen van wie zeker is, dat zij pastoor van de parochie van St. Stephanus in Wijnandsrade zijn geweest, zijn hierna vet onderstreept. De vervangers, deservitoren, administratoren en assistenten zijn wel vermeld, maar niet onderstreept.

Johannes Joseph Sohl

geboren 20 juli 1898 te Maastricht
priester van het Bisdom Roermond
priester gewijd 5 april 1924 te Roermond

- 1924 - 1927 kapelaan H. Agathaparochie te Eijs
1927 - 1935 kapelaan parochie Kruisverheffing te Cadier en Keer
1935 - 1938 kapelaan H. Clemensparochie te Hulsberg
1938 - 1940 kapelaan St. Jozefparochie te Heerlerbaan
1940 - 1943 pastoor H. Pancratiusparochie te Mesch
1943 - 1946 pastoor H. Stephanusparochie te Wijnandsrade
1943 - 1957 pastoor H. Andreasparochie te Melick
1957 - 1970 met emeritaat te Maastricht
overleden op 28 april 1970 te Maastricht

Joannes Hubertus Deckers

geboren 8 januari 1906 te Margaten
priester van het Bisdom Roermond
priester gewijd op 5 april 1930 te Roermond door
Mgr. L.J.H.A. Schrijnen

- 1930 - 1946 kapelaan O.L. Vrouw van Altijddurende
Bijstandparochie te Lindenheuvel (Geleen)
1946 - 1950 bouwpastoor H. Stephanusparochie te Wijnandsrade
1950 - 1955 pastoor H. Hart van Jezusparochie te Rothem
(Meerssen)
1955 - 1965 pastoor-deken H. Amelbergaparochie te Susteren
1966 - 1973 met emeritaat te Susteren
overleden op 16 augustus 1973 te Susteren

Bijzonderheden

Onder zijn leiding is de kerk van Wijnandsrade herbouwd en vergroot. Op 26 december 1947 heeft J.H.F.M. Custers pastoor-deken van Schinnen de kerk opnieuw ingewijd (plaquette achter in de kerk). In 1985 is in Wijnandsrade een straatnaam naar hem genoemd.

Wilhelmus Antonius Hubertus Joseph Körner

geboren 11 oktober 1888 te Roermond

priester van het Bisdom Roermond

priester gewijd te Roermond op 23 maart 1912

1912 - 1915 docent Bisschoppelijk College te Sittard

1915 - 1919 kapelaan H. Lambertusparochie te Reuver

1919 - 1934 kapelaan H. Matthiasparochie te Maastricht

1934 - 1938 pastoor O.L.Vrouw ten Hemelopneming parochie te Einighausen

1938 - 1950 pastoor H. Michaëlpargochie te Herten

1950 - 1960 pastoor H. Stephanusparochie te Wijnandsrade

1960 - 1961 met emeritaat te Maastricht

1961 - 1971 met emeritaat in Stramproy

overleden op 8 oktober 1971 te Venray, te ruste gelegd op het oude kerkhof te Wijnandsrade (grafsteen nog intact)

Bijzonderheden:

In 1981 is in Wijnandsrade een straatnaam naar hem genoemd. Hij was een vroom en waardig priester, die erg muzikaal was. Hij schreef o.a. muziek en teksten voor kerkelijke gezangen, zoals het lied dat hij in mei 1955 schreef voor de mariale manifestatie te Herten 'Lied ter ere van O.L.Vrouw van Rust' op de melodie 'Lieve Moeder van de Heer'. Van hem weten wij ook dat hij met de wichelroede liep.

Pastoor Körner
(uit archief heemkundevereniging).

Johannes Wagemans (OFM.CONV)

geboren te Roggel

priester van de Orde Minderbroeders - Conventuelen
(OFM.CONV)

1950 - 1962 assistent H. Stephanusparochie te Wijnandsrade

overleden 17 oktober 1987 te Stein

op 21 oktober 1987 uitvaart in Neerbeek, waarna te
ruste gelegd in Roggel

Bijzonderheden

Als predikant genoot hij grote bekendheid. Hij was geestelijk leidsman van vele bedevaarten naar Lourdes en Banneux en leidde alhier een bloeiende afdeling van de Franciscaanse Derde Orde.

Maria Petrus Vincentius Meijs

geboren op 4 augustus 1906 te Geleen

priester van het Bisdom Roermond

priester gewijd op 12 maart 1932 te

Roermond door mgr. L.J.A.H. Schrijnen

1932 - 1935 kapelaan H. Martinus-

parochie te Geulle

1935 - 1941 kapelaan O.L.Vrouw

Hulp der Christenenparochie te

Nieuwenhagen

1941 - 1950 rector Barbararectoraat

Kakert-Schaesberg

1950 - 1961 pastoor H. Remigius-

parochie Slenaken

1961 - 1971 pastoor H. Stephanusparochie te Wijnandsrade

1971 - 1990 met emeritaat te Geulle

overleden 17 augustus 1990 te Geleen

Op 22 augustus te ruste gelegd in Waalsen-Geulle

Bijzonderheden

Tijdens zijn pastoraat werden veel vernieuwingen in de kerk doorgevoerd als gevolg van het Tweede Vaticaans Concilie. In Wijnandsrade werd een nieuw altaar opgesteld en waar de mis naar de mensen toe werd gelezen. In 1981 in Wijnandsrade een straatnaam naar hem genoemd.

**Pastoor Meijs (uit archief
heemkundevereniging).**

Antoon Jos Gibbels

geboren op 19 januari 1914 te Eschweiler-Bergrath
(Dld)

priester gewijd 25 maart 1939 te Roermond

priester van het bisdom Roermond

1939 - 1942 kapelaan H. Paulus Bekingparochie te Epen

1942 - 1946 kapelaan H. Remigiusparochie te Klimmen

1946 - 1951 kapelaan St. Petrusparochie te Sittard

1951 - 1955 kapelaan St. Servaasparochie te Maastricht

1955 - 1965 bouwpastoor O.L.Vrouw AltijddurendeBijstand te
Valkenburg

1965 - 1971 pastoor St. Augustinusparochie te Elsloo

1971 - 1974 pastoor H. Stephanusparochie te Wijnandsrade

1974 - 1990 met emeritaat te Ransdaal

overleden 22 maart 1990 te Ransdaal, alwaar op 27
maart 1990 op de begraafplaats te ruste gelegd

Bijzonderheden

Begiftigd met het verzetshedenkingskruis, in verband met zijn verdiensten in het verzet toen hij tijdens de oorlogsjaren in Klimmen werkte . In de laatste jaren was hij chronisch ziek.

Johannes Henricus Römken

geboren 29 maart 1919 te Nieuwenhagen

priester gewijd op 6 april 1946 door mgr. dr. J.H.G.
Lemmens

priester van het bisdom Roermond

1946 - 1950 kapelaan H. Jacobus de Meerdereparochie te Bocholtz

1950 - 1955 kapelaan Verschijning van de H. Maagdparochie te
Molenberg, Heerlen

1955 - 1959 kapelaan H. Familieparochie te Maastricht

1959 - 1969 kapelaan H. Augustinusparochie te Lutterade-Krawinkel
(Geleen)

1969 - 1974 pastoor H. Theresia van het Kind Jezusparochie te
Ransdaal

1974 - 1980 pastoor H. Stephanusparochie te Wijnandsrade

1980 - 1984 emeritaat te Born, alwaar hij op 2 mei 1984 is

overleden. Op 5 mei 1984 werd hij te ruste gelegd op de begraafplaats te Nieuwenhagen

Bijzonderheden

Hij kwam in 1979 in botsing met het kerkbestuur, dat hem uiteindelijk de toegang tot het kerkgebouw ontzegde. Hij was muzikaal, speelde orgel en was een vriend van de componist Marius Monnikendam. Ook schilderde hij met olieverf. Zijn vertrek geschiedde geruisloos.

Jan Elise Marie Zinken

geboren 26 september 1931 te Overhoven- Sittard

priester gewijd 26 maart 1955 te Roermond door mgr. dr J.H.G.

Lemmens

priester van het Bisdom Roermond

1955 - 1963 kapelaan H. Johannes de Doperparochie in Eyselshoven

1963 - 1975 kapelaan St.

Bavoparochie in Nuth

1975 - 1980 pastoor H. Gemmaparochie te Sanderbout, Sittard

1980 - 1985 pastoor H.

Stephanus parochie in Wijnandsrade

overleden 7 juni 1985 te

Wijnandsrade, alwaar hij op 12 juni op de begraafplaats te ruste is gelegd (graf nog intact)

Bijzonderheden

Hij werd op 6 september 1980 geïnstalleerd als pastoor te Wijnandsrade door pastoor-deken W. Meijs van Hoensbroek. In 1994 is in Wijnandsrade een straat naar hem genoemd.

Pastoor Zinken.

Johannes Franciscus van der Zee OMI

geboren te Maastricht op 26 juli 1925

priester gewijd op 2 juli 1952 te Ravensbosch

priester van de Orde der Oblaten van de Onbevleete
Maagd Maria (OMI)

1952 - 1986 docent Romaanse en oude talen Ravensbosch

1979 - 1985 assistent H. Stephanusparochie te Wijnandsrade

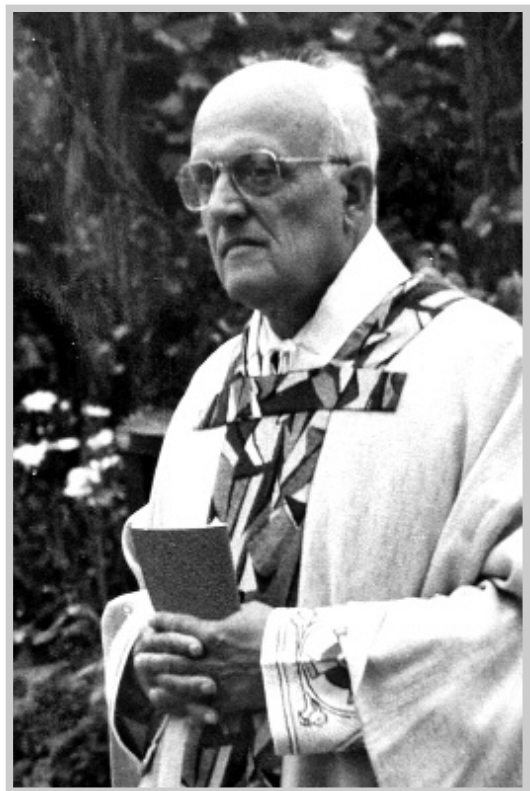
1985 - 1994 pastoor H. Stephanusparochie te Wijnandsrade

1994 - heden met emeritaat in Nuth

1996 - 1997 assistent H. Stephanusparochie te Wijnandsrade

Bijzonderheden

Na zes jaar assistent geweest te zijn, werd hij met ingang van 1 augustus 1985 in Wijnandsrade als pastoor benoemd en op 31 augustus 1985 geïnstalleerd door pastoor-deken van Hoensbroek F.J.M. Wierds (de tegenwoordige bisschop van Roermond). Op 5 juli 1992 werd in Wijnandsrade zijn 40-jarig priesterjubileum en op 7 juli 2002 zijn 50-jarig priesterjubileum feestelijk herdacht.

Pastoor van der Zee.

Gerard Theodorus van den Beuken OMI

geboren te Kronenberg (Sevenum) op 17 maart 1938

priester gewijd op 26 december 1963 te Gijzegem (B)

priester van de Orde der Oblaten van de Onbevleete
Maagd Maria (OMI)

1966 - 1969 kapelaan H. Gulielmusparochie te Maastricht

1971 - 1985 rector te Leyenbroek, Huize Watersley te Sittard

1985 - 1992 pastoor H. Michaëlpargochie te Berg aan de Maas

- 1992 - heden pastoor H. Clemensparochie te Hulsberg
- 1994 - 1995 administrator H. Stephanusparochie te Wijnandsrade
- 1996 - 1997 administrator H. Stephanusparochie te Wijnandsrade

Theodorus Jozef Stolker SCJ

geboren te Wijlre (L) op 23 maart 1924
 priester gewijd op 26 november 1950 in Olinda
 (Brazilië)
 priester van de Congregatie van het H.Hart van
 Jezus (SCJ)

- 1950 - 1973 missionaris in Brazilië
  - 1973 - 1975 mede-pastor parochie Binnenstad 's-Hertogenbosch
  - 1975 - 1995 pastoor H. Landelinusparochie te Empel (NB)
  - 1995 - 1996 pastoor H. Stephanusparochie te Wijnandsrade
  - 1996 - 1997 deservitor in Budel-Schoot
  - 1997 - 2004 emeritaat te Wijchen (NB)
- overleden op 17 juli 2004 in Heerlen en te ruste gelegd
 op de begraafplaats aan de Tongerseweg te Maastricht

Bijzonderheden

Hij werd in Wijnandsrade geïnstalleerd op 15 oktober 1995 door pastoor-deken Jos. Schreurs van Schinnen. Omdat het tussen de pastoor en het kerkbestuur niet klikte, nam hij op 22 september 1996 afscheid na een geruchtmakend interview in het Limburgs dagblad van 14 september 1996.

Peter Joseph Souren OMI

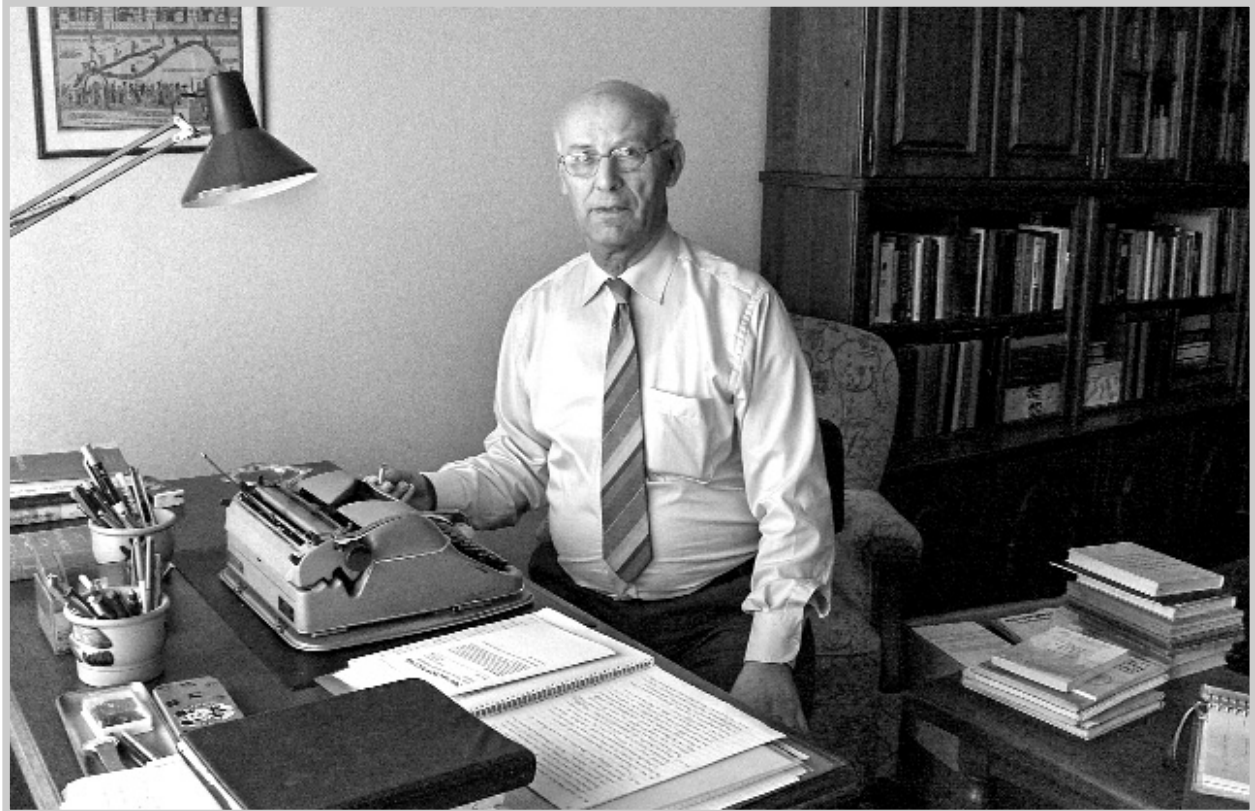
geboren in Vaals (aan de Ling) op 31 januari 1931
 priester gewijd in 1957 door mgr. Y.J.M. Plumey OMI
 (aartsbisschop van Garoua, Kameroen)
 priester van de Orde der Oblaten van de Onbevleete
 Maagd Maria (OMI)

- 1957 - 1972 docent seminarie te Ravensbosch (o.a. katechese en wiskunde)
- 1972 - 1982 docent aan scholen voor voortgezet onderwijs in Geleen en Gulpen
- 1982 - 1997 assistent-pastor in Ziekenhuis De Wever Heerlen

? - 1997 overste van de kloostergemeenschap Ravensbosch
 1996 - 1997 assistent H. Stephanusparochie te Wijnandsrade
 1997 - 2001 pastoor H. Stephanusparochie te Wijnandsrade
 2001 - heden met emeritaat, wonende kloostergemeenschap
 Ravensbosch te Valkenburg aan de Geul

Bijzonderheden

Tijdens zijn pastoraat heeft mgr. Fr.J.M.Wiertz op 15 oktober 2000 de Isidoruskapel in Swier ingezegend.

Pastoor Souren.

Johannes Leonardus Hausmans

geboren te Pey op 26 januari 1930
 priester gewijd op 21 maart 1959 te Roermond
 priester van het bisdom Roermond

1959 - 1967 kapelaan H. Jozefparochie te Passart, Heerlen
 1967 - 1970 kapelaan H. Gregorius de Groteparochie Brunssum
 1970 - 1975 pastoor H. Martinusparochie te Spekholzerheide van
 1975 - 1997
 1997 - heden met emeritaat te Heerlen
 2001 - heden assistent H. Stephanusparochie te Wijnandsrade

Pastor Hausmans.

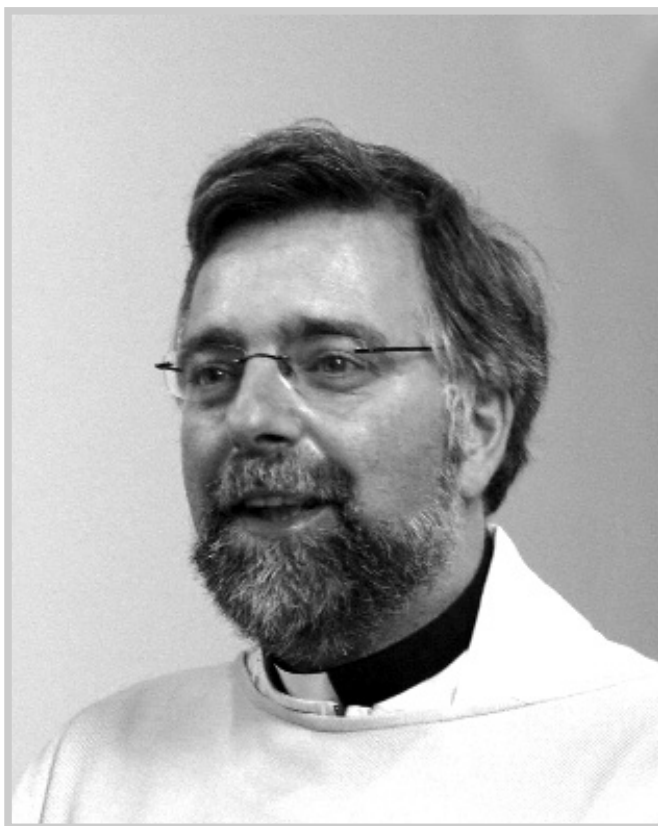
Mgr. drs. Marie Guillaume Gerard Joseph Schreurs
 geboren op 11 november 1934 te Nuth
 priester gewijd op 21 maart 1959 te Roermond
 priester van het bisdom Roermond
 1959 - 1963 kapelaan St. Vitusparochie te Well
 1963 - 1969 kapelaan H. Servatiusparochie te Maastricht
 1969 - 1974 aalmoezenier sociale werken te Gulpen
 1974 - 1995 aalmoezenier sociale zaken te Heerlen
 1993 - heden pastoor-deken van het dekenaat Schinnen
 1997 - heden hoofdaalmoezenier sociale zaken
 1997 - heden kanunnik van het kathedrale kapittel Bisdom
 Roermond
 2001 - heden administrator parochie H. Stephanus te
 Wijnandsrade

Johannes Josephus Gerardus Geraets
 geboren te Beesel op 10 mei 1938
 priester gewijd op 30 maart 1963 te Roermond
 priester van het bisdom Roermond
 1963 - 1970 kapelaan O.L.Vrouw Maagd der armen te
 Mariagewanden (Hoensbroek)
 1970 - heden assistent St. Bavoparochie te Nuth
 1997 - heden assistent H. Stephanusparochie te Wijnandsrade

Jozef Walter Jean Marie L'Ortye

geboren op 3 oktober 1962 te Nieuwenhagen
priester gewijd op 25 mei 1991 te Roermond door
mgr. dr. J.M. Gijsen

- 1990 - 1993 kapelaan H. Petrusparochie te Gulpen
- 1993 - 1996 kapelaan H. Antonius van Paduaparochie te Bleijerheide
- 1996 - 2006 pastoor H. Antonius van Paduaparochie te Bleijerheide
- 2004 - 2006 pastoor H. Maria Gorettiparochie te Nulland
- 2006 - heden pastoor H. Bavoparochie te Nuth
- 2006 - heden pastoor H. Stepanusparochie te Wijnandsrade

Pastoor L'Ortye.

Tot slot

Mocht iemand aanvullingen of correcties willen aangeven, dan ziet de schrijver dezès ze met belangstelling tegemoet.

Ofschoon tegenwoordig via internet veel gegevens beschikbaar komen, waarvoor men vroeger een archief moest doorspitten, kan niet worden voorkomen dat de juistheid voortdurend gecheckt moet worden.

Uiteraard zijn er over deze pastoors veel meer gegevens in het archief van de Vrienden te vinden, maar dat zou buiten het bestek van deze bijdrage vallen.

Jack Jetten

Kennismaking met Jos L'Ortye

De nieuwe pastoor van Nuth en Wijnandsrade

Sinds 15 juni hebben de H. Bavoparochie van Nuth en de St. Stephanusparochie van Wijnandsrade, in de persoon van Jos L'Ortye, een nieuwe pastoor. Pastoor L'Ortye is afkomstig van de parochies H. Antonius van Padua en H. Maria Goretti uit Kerkrade. Zijn feestelijke installatie in Nuth en Wijnandsrade vond in het weekend van zaterdag 24 en zondag 25 juni plaats.

Jos L'Ortye werd op 3 oktober 1962 in Nieuwenhagen geboren. Hij doorliep het gymnasium aan het Coriovallumcollege in Heerlen, waarna hij van 1981 tot 1985 werkzaam was bij de afdeling Post- en Archiefzaken van de gemeente Sittard. In 1985 gaf hij een wending aan zijn leven, door in Rolduc de priesteropleiding op te pakken. Op 15 september 1990 werd hij tot diaken en op 25 mei 1991 tot priester gewijd. Van september 1990 tot september 1993 vervulde Jos L'Ortye in de H. Petrusparochie van Gulpen het ambt van kapelaan, waarna hij eerst als kapelaan en later als pastoor is verbonden geweest aan de H. Antonius van Paduaparochie van Bleijerheide. Die functie heeft hij sinds augustus 2004 gecombineerd met die van pastoor van de H. Maria Gorettiparochie van Nulland.

En sinds de vijftiende juni van dit jaar mag Jos L'Ortye zich de pastoor van Nuth (inclusief het zorgcentrum Op den Toren) en van Wijnandsrade noemen. Een keuze die hem niet licht is gevallen. 'Als je door het bisdom wordt gevraagd om na bijna dertien jaar het inmiddels zo vertrouwde Bleijerheide te verlaten, dan valt dat in eerste instantie niet mee. Het was dan ook geen gemakkelijk besluit, maar wat voor mij heeft meegespeeld is dat Nuth en Wijnandsrade hechte gemeenschappen zijn met een rijk verenigingsleven en een groot aantal actieve vrijwilligers en dat vind ik belangrijke ingrediënten voor een gezonde samenleving. En daarnaast, mijn nieuwe parochies liggen in het vertrouwde Zuid-Limburg, dus ik kan zo nu en dan ook nog gewoon 'plat kalle', aldus een openhartige Jos L'Ortye.

Gevraagd naar zijn hobby's blijkt hij een waardig opvolger van Ad van

Heijst, zijn voorganger in Nuth; want als eerste passie noemt hij het fietsen. 'Bij mooi weer pak ik mijn tweewieler en maak ik een rondje door het Limburgse landschap. En met de jongste van mijn twee zussen ga ik graag in het naburige grensgebied wandelen'. Verder houdt hij van musiceren; zijn favoriete instrumenten zijn het orgel en de knopharmonica, een variant van het accordeon. En daarnaast is de nieuwe pastoor van Nuth en Wijnandsrade erg geïnteresseerd in heemkunde en stamboomonderzoek.

Overhandiging herdersschopje door deken Schreurs.

Jos L'Ortye volgt in Nuth pastoor Ad van Heijst op, die onlangs met emeritaat is gegaan. Wijnandsrade heeft sinds het vertrek van pastoor Piet Souren, die op 1 december 2001 met eervol ontslag ging, geen eigen pastoor meer gekend. De priesterlijke taken zijn er sindsdien door pastor Leo Hausmans verzorgd, terwijl deken Schreurs van het

dekenaat Schinnen / Geleen al die tijd als administrator (oftewel als de bestuurlijk verantwoordelijke) is opgetreden.

Pastoor Jos L'Ortye verheugt zich inmiddels op zijn nieuwe uitdaging, waarbij hij kan blijven terugvallen op de hulp van een pastoraal team bestaande uit pastor Jan Geraets, pastor Leo Hausmans, broeder Willy Grüntjes, pastoraal werkster Annelies Boonekamp van zorgcentrum Op den Toren en van een groot aantal betrokken vrijwilligers. Dat laatste spreekt hem bijzonder aan. 'De katholieke kerk kan vandaag de dag niet meer zonder actieve gelovigen en hun rol zal de komende tijd alleen maar groeien'.

In dat kader juicht hij de cluster van 'de Vierkerk' toe, een samenwerkingsverband dat enkele jaren geleden is ontstaan tussen de parochies van Nuth, Wijnandsrade en Vaesrade alsmede het zorgcentrum Op den Toren. Het streven van de Vierkerk is erop gericht, dat die drie parochies en het zorgcentrum zelfstandig blijven – met een eigen kerkgebouw, een eigen bestuur, eigen financiën, eigen vrijwilligers en eigen werkgroepen – maar dat zij voor het overige nauw samenwerken en elkaar helpen waar dat kan.

Wiel Oehlen

Intocht van de nieuwe pastoor.

Koninklijke onderscheidingen

De afgelopen tijd mocht een record aantal dorpsgenoten en personen die een speciale band met Wijnandsrade hebben een hoge onderscheiding ontvangen. Een overzicht.

Bij gelegenheid van Koninginnedag werd dit jaar aan twee – eigenlijk drie – plaatsgenoten een koninklijke onderscheiding uitgereikt: Eppo Brongers, Hub Souren én Jan Jansen (de tegenwoordig in Nuth wonende voorzitter van onze heemkundevereniging).

Eppo Brongers

De 76-jarige Eppo Brongers was bij zijn pensionering in 1987 luitenant-kolonel bij de verbindingdienst van de landmacht. Hij werkte onder andere bij de Afcant en de Nato en doceerde telecommunicatie en elektronische oorlogsvoering op de Hogere Krijgsschool in Den Haag. Daarnaast verrichtte hij militair-historisch onderzoek voor de luchtmachthistorie. Van zijn

**Eppo Brongers en echtgenote
(Batens Fotografie, Hoensbroek).**

hand verscheen een groot aantal boeken over de Tweede Wereldoorlog, waaronder 'De oorlog in mei '40', 'De slag om de residentie', 'Grebbeinie – 1940' en 'Een dag oorlog in Zuid-Limburg'. Ten behoeve van de plaatselijke geschiedschrijving publiceerde hij de boeken 'Wijnandsrade in de Tweede Wereldoorlog' en 'Geschiedenis van kasteel Wijnandsrade'. Eppo Brongers werd in 1982 met de Prins Mauritsmedaille en in 2000 met de Inspecteursmedaille onderscheiden. Voor zijn vele verdiensten werd hij op Koninginnedag benoemd tot Officier in de Orde van Oranje Nassau.

Hub Souren

De 67-jarige Hub Souren mocht een lintje ontvangen voor zijn maatschappelijke betrokkenheid en zijn grote inzet voor het verenigingsleven van Wijnandsrade. Hij is al meer dan veertig jaar voorzitter van het plaatselijke Oranjecomité en sinds 1996 bestuurslid van voetbalvereniging Wijnandia. Daarnaast is hij nu al zestien jaar actief als raadslid voor het CDA; eerst in Wijnandsrade, tegenwoordig in Nuth. Tientallen jaren heeft hij zijn vrouw terzijde gestaan bij het beheer van het postagentschap van Wijnandsrade, dat vorig jaar noodgedwongen de deuren moest sluiten. Dat werk combineerde hij met zijn functie op het postkantoor van Hulsberg. Voor zijn vele verdiensten werd Hub Souren benoemd tot Lid in de Orde van Oranje Nassau.

**Hub Souren en echtgenote
(Batens Fotografie, Hoensbroek).**

Jan Jansen

Jan Jansen, 67 jaar oud en tegenwoordig wonend aan de Markt in Nuth stond in december 1981 mee aan de wieg van heemkundevereniging Vrienden van Wijnandsrade. Hij werd toen onze voorzitter en is dat nu nog steeds. Daarnaast is hij de fotograaf van de gemeente

**Jan Jansen en echtgenote
(Batens Fotografie, Hoensbroek).**

Nuth en van de heemkundevereniging. In die hoedanigheid heeft hij ondermeer een hoogwaardig en uitgebreid foto-archief opgebouwd. Vele van zijn prachtige foto's zijn opgenomen in historische en heemkundige boekwerken en gemeentelijke publicaties. Sinds 1994 is hij bestuurslid van de stichting tot Behoud van het Kerkgebouw van Wijnandsrade; een stichting die is ontstaan naar

aanleiding van de aardbeving die in dat jaar de provincie Limburg teisterde en die sindsdien geld bijeenbrengt om noodzakelijk restauratiewerk aan het eeuwenoude kerkje van Wijnandsrade te kunnen blijven betalen. Ook organiseert hij elk jaar de dodenherdenking van Wijnandsrade en verzorgt hij rondleidingen in het kasteel en de kerk. Voor zijn vele verdiensten werd Jan Jansen benoemd tot Lid in de Orde van Oranje Nassau.

Pierre Snijders

Oud-dorpsgenoot en (bijzonder betrokken) lid van onze heemkundevereniging Pierre Snijders mocht op Koninginnedag uit handen van de burgemeester van Heel, mevrouw Hofman-Ruijters, de versierselen ontvangen verbonden aan de onderscheiding Lid in de Orde van Oranje Nassau. Pierre Snijders werd koninklijk onderscheiden voor zijn jarenlange inzet op vele fronten, met name op het gebied van bestuurlijk vrijwilligerswerk, jongerenwerk en sport. Hij was onder andere de mede-oprichter en voorzitter / secretaris van een peuterspeelzaal in Weert, de voorzitter van de vereniging peuterspeelzaal Bibelebontseberg te Beegden, secretaris waarna voorzitter van de

stichting Peuterspeelzaal Hummelhof te Heel alsmede penningmeester waarna voorzitter van de vereniging Tennis Club Beegden. Sinds 2003 is hij actief als voorzitter van stichting gemeenschapshuis 't Leuke te Beegden en sinds vorig jaar als secretaris van de stichting die de Sint Lindertmolen van Beegden beheert en exploiteert. En sinds 1984 treedt Pierre Sniijders in Beegden en omgeving met veel plezier en vol overgave op als Sinterklaas.

**Pierre Sniijders en echtgenote
(foto H. Sweegels, Heel).**

Bert Heuts

De in Smeermaas (België) woonachtige Bert Heuts is de oprichter en algemeen directeur van Heuts Automaterialen en de belangrijkste donateur van onze heemkundevereniging. Hij kwam ruim eenenveertig jaar geleden in de autobranche terecht en heeft zijn bedrijf inmiddels uitgebouwd tot een bloeiende organisatie met tweehonderdvijfenzestig werknemers. Voor zijn vele maatschappelijke verdiensten, waaronder zijn inzet voor het opbouwwerk in Malawi, werd hij daags voor Koninginnedag door burgemeester Leers van Maastricht benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje Nassau. Helaas was van Bert Heuts geen foto beschikbaar.

Guus Vanderheijden

Tijdens het zestig jarig jubileum van de jongerenvereniging Scouting Hedwig uit Nuth werd Guus Vanderheijden uit de Meijsstraat in Wijnandsrade benoemd tot Lid in de Orde van Oranje Nassau. Hij ontving deze onderscheiding voor zijn jarenlange inzet voor deze nog altijd springlevende jeugdbeweging. Vanderheijden is sinds 1986

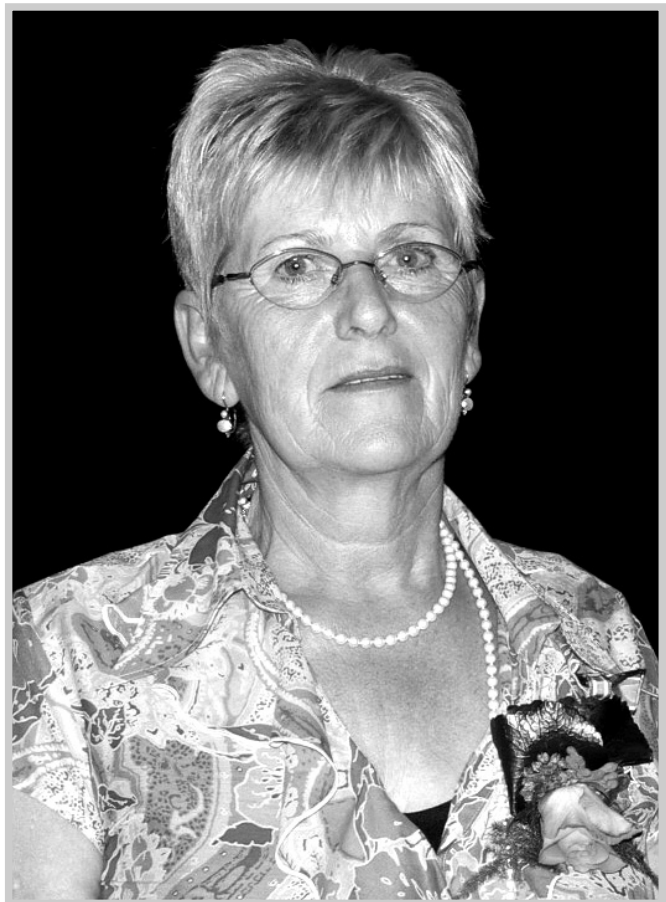
bestuurslid en penningmeester van Scouting Hedwig. Daarnaast ondersteunt hij deze vereniging sinds jaar en dag op vele andere fronten.

Guus Vanderheijden en echtgenote
(foto uit familie-archief).

Jeanne Luijten-Webers

Op zaterdag 24 juni vierde handbalvereniging Wijnandia haar robijnen jubileum en Jeanne Luijten-Webers haar veertigjarig bestuurslidmaatschap. Mede naar aanleiding daarvan mocht zij die dag uit handen van burgemeester Binderhagel de versierselen, verbonden aan de koninklijke onderscheiding Lid in de Orde van Oranje Nassau ontvangen. Jeanne Luijten-Webers heeft mee aan de wieg gestaan van handbalvereniging Wijnandia en sindsdien is zij altijd bijzonder actief betrokken geweest

Jeanne Luijten-Webers.

bij het wel en wee van deze vereniging. Zij maakt zich in dat kader al veertig jaar lang verdienstelijk als trainer en coach van de jeugdteams. Vanaf 1973 is zij daarnaast een onmisbare schakel binnen de organisatie van het jaarlijkse Cultuur- en Folklorefestival van Wijnandsrade. Verder is zij bijna twintig jaar als vrijwilligster actief geweest op de basisschool St. Stefanus en was zij jarenlang bestuurslid van buurtvereniging de Drom.

Sjaak Waltmans.

Sjaak Waltmans

Ook Sjaak Waltmans werd tijdens het robijnen jubileum van handbalvereniging Wijnandia benoemd tot Lid in de Orde van Oranje Nassau. Hij ontving het bijbehorende lintje met name naar aanleiding van het feit dat ook hij in 1966 mee aan de wieg heeft gestaan van deze bloeiende vereniging en sindsdien ononderbroken binnen de club diverse functies heeft uitgeoefend. Als trainer en coach van de seniorteams en als lid van de technische commissie is hij vanaf het begin een van

de peilers van HV Wijnandia. Daarnaast heeft hij vele kinderen de eerste beginselen van de handbalsport bijgebracht. In de loop der jaren organiseerde hij diverse handbaltoernooien. Ook Sjaak Waltmans is sinds 1973 nauw betrokken bij de organisatie van het Cultuur- en Folklorefestival. En verder was hij in 1968 mede-oprichter van buurtvereniging de Oude Dorpskern, alwaar hij inmiddels al langer dan vijftwintig jaar de functie van penningmeester vervult.

Jo Portz

Eind vorig jaar werd Jo Portz voor zijn vele verdiensten voor de St. Stephanusparochie onderscheiden met de pauselijke onderscheiding Pro Ecclesia et Pontifice. Jo is ondermeer sinds 1955 lid van het gemengd kerkelijk zangkoor St. Caecilia en zingt ook in het plaatselijke Gregoriaans zangkoor, dat op feestdagen de H. Mis opluistert. Hij is daarnaast al sinds mensenheugenis actief als acoliet en verricht als vrijwilliger een groot aantal werkzaamheden in en rond de St. Stephanuskerk. Deken J. Schreurs van het dekenaat Schinnen – Geleen kwam hem dan ook met het grootste genoegen deze hoge pauselijke onderscheiding uitreiken.

**Jo Portz en echtgenote
(foto Yvonne Knapen-Portz).**

Een hartelijke felicitatie voor alle decorandi!

Het bestuur

De nacht
wordt schreeuwend
wakker.

Een onzichtbare haan
kraait zijn kippen
van stok.
Hij belooft hen
gouden eieren.

Zijn kippen zwijgen.
Zij broeden nog
op gisteren.

Wiel Oehlen

Heemkundevereniging Vrienden van Wijnandsrade

Opgericht op 22 december 1981 als de stichting Vrienden van Wijnandsrade.

Sinds 1994 notarieel vastgelegd als een heemkundevereniging

Rekeningnummer (voor contributie en donaties: 13.77.36.371, ten name van heemkundevereniging Vrienden van Wijnandsrade, Swier 39, 6363 CK Wijnandsrade)

Website: www.vriendenvanwijnandsrade.nl

Dagelijks bestuur

Voorzitter	Jan Jansen	(045 - 524 26 96)
Vice-voorzitter	Math Marell	(045 - 524 17 05)
Secretaris	Wiel Oehlen	(045 - 524 48 98)
	e-mail: w.oehlen@planet.nl	
Tweede secretaris	Jack Jetten	(045 - 524 11 35)
Penningmeester	Henk van Malkenhorst	(045 - 524 23 44)
Ledenadministratie	Zef Meessen	(045 - 524 35 79)

Algemeen bestuur	Thei Bindels	(045 - 524 30 08)
	Tonie Bloebaum - Habets	(045 - 524 41 32)
	Wilfried Dabekaussen	(045 - 524 13 20)
	Hub Gerards	(045 - 577 87 12)
	Arnold de Haas	(045 - 524 43 72)
	Tiny Kickken - Senden	(045 - 524 33 14)
	Ria Marell	(045 - 524 51 67)
	Jan van der Zee	(045 - 524 43 00)

Ere-voorzitter F.H.C. Cortenraad, oud-burg. van W' rade

Ere-leden E.F.M. Coenen - Vaessen, oud-burg. van Nuth
S. Cox, oud-burg. van Nuth
Z. Marell (Treebeek)
J. en A. Pijls - Emonds (Puth – Schinnen)
Mr. C.G.J. Rutten, oud-burg. van Nuth
A.J.M.G. Teheux, oud-burg. van Wijnandsrade
J. van der Zee, oud-pastoor van Wijnandsrade
J. Luijten (Wijnandsrade)

